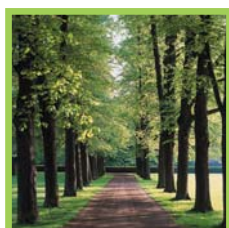

VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ

Activiteitenverslag

2010

Inhoudstafel

Woord vooraf	3
VMM in een notendop	4
De VMM in het Vlaamse milieulandschap	4
Organisatiestructuur VMM	5
Een integrale kijk op water	7
Integraal waterbeleid	7
Beheer onbevaarbare waterlopen	9
Doordacht vergunningenbeleid	12
Heffingen	13
Monitoring watersystemen	13
Pesticiden terugdringen	15
Toezicht op de saneringsinfrastructuur	16
Toezicht op water bestemd voor menselijke consumptie	18
De WaterRegulator	19
Werken aan zuivere lucht	21
Monitoring luchtkwaliteit	21
Emissie-inventaris Lucht	24
Voorspellen van ozon- of smogpieken	25
Advies milieuvergunningen	25
Hoe gaat het met ons leefmilieu?	27
MIRA Indicatorrapport 2010	27
Milieurapport.be: de referentie voor milieukennis	27
Een toekomst voor ons milieu?	29
Over de grenzen heen	31
Samen sterk	31
Belgisch voorzitterschap van de Raad van Europa	31
Beleidsadvies Europese richtlijnen	33
Internationale rapportering	33
Internationale samenwerking en kennisuitwisseling	33
Een daadkrachtige organisatie	37
Overheid als voorbeeld	37
Personeel	37
Kwaliteitsvolle dienstverlening	38
Klachtenmanagement	39
Interne milieuzorg	39
Nieuw boekhoudsysteem	39
Bouw nieuw kantoor- en laboratoriumgebouw in Gent	40
VMM neemt haar intrek in VAC Leuven	40
Financiële overzichten	42

COLOFON

Coördinatie | Kathleen Vancaester en Lore D'hont, VMM
Vormgeving | Olivier Van Impe en Renate Roelandt, VMM
Fotografie | Vilda-photo, Shutterstock, Jan Caudron en VMM-archief
Verantwoordelijke uitgever |
Philippe D'Hondt, afdelingshoofd Lucht, Milieu en Communicatie
Depotnummer | D/2011/6871/008

woord vooraf

Beste lezer

Wanneer we terugkijken op een jaar dat voorbij is, passeren meestal eerst de meest in het oog springende zaken de revue.

Zo zal de wateroverlast die Vlaanderen van 13 tot 16 november 2010 teisterde nog lang in het geheugen van de getroffen burgers en de hulpverleners gegrift staan. Bij de Vlaamse Milieumaatschappij was het alle hens aan dek om de bevolking tijdig te waarschuwen en de overstromingsschade zo veel mogelijk te beperken. Door de snelle en daadkrachtige respons van onze medewerkers kon heel wat overstromingsschade voorkomen worden. De VMM bewees dat ze in crisissituaties paraat staat om in te grijpen. Alles kan natuurlijk beter: de VMM heeft haar aanpak tijdens de overstromingen grondig geëvalueerd zodat ze de komende jaren nog beter werk kan maken van een daadkrachtig waterloopbeheer.

De tweede helft van 2010 stond in het teken van het Belgische Voorzitterschap van de Raad van Europese Unie. De Vlaamse Milieumaatschappij organiseerde vier evenementen rond grondwater, drinkwater, economische aspecten van overstromingsrisico's en het Europese milieu-informatiesysteem SEIS.

Natuurlijk voerde de Vlaamse Milieumaatschappij in 2010 ook tal van taken en opdrachten uit die misschien minder spectaculair, maar zeker niet minder belangrijk zijn. Een objectieve milieureportering, een professionele monitoring en analyse van de water- en luchtkwaliteit, een doordacht vergunningenbeleid, het ecologisch herstel van waterlopen, het innen van heffingen, het sensibiliseren van burgers en bedrijven, enzovoort. In 2010 werd de VMM ook regelmatig geconsulteerd inzake problemen met de drinkwaterkwaliteit en de bezorgdheid over de impact van de luchtkwaliteit op de gezondheid.

Bovenstaande voorbeelden tonen aan dat de Vlaamse Milieumaatschappij als overheidsagentschap niet alleen werkt aan een beter leefmilieu, maar dat ze ook mee zorgt voor de veiligheid en de gezondheid in Vlaanderen. Bovendien wil de VMM door een planmatige aanpak van de saneringsinfrastructuur en een effectief integraal waterbeleid zorgen dat ook toekomstige generaties over voldoende en zuiver water beschikken.

Eén element wil ik in dit voorwoord extra in de kijker zetten: de wijze waarop de Vlaamse Milieumaatschappij haar rol als economisch toezichthouder invult. Er wordt immers ontzettend veel overheidsgeld in de saneringsinfrastructuur geïnvesteerd en het is dan ook essentieel dat deze middelen goed besteed worden. Zeker in tijden van besparingen is deze taak van cruciaal belang. De VMM ziet er nauwgezet op toe dat de saneringsprojecten kosten-efficiënt gebeuren. Bovendien waakt de VMM erover dat de drinkwatermaatschappijen een correcte saneringsbijdrage aanrekenen.

De Vlaamse Milieumaatschappij heeft een uitgebreid en divers takenpakket, en in 2010 kreeg ze nog bijkomende toezichttaken in het kader van milieuhandhaving toegewezen. Gelukkig kan de VMM rekenen op de inzet van een gemotiveerde en deskundige ploeg van medewerkers die een grote expertise en ervaring hebben opgebouwd. Dat is de VMM ten voeten uit: een moderne en slagkrachtige overheidsorganisatie die effectief een verschil maakt voor de burgers, de bedrijven en het beleid.

Veel leesplezier.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'FVS'.

Frank Van Sevens
Administrateur-generaal

VMM in een notendop

De Vlaamse Milieumaatschappij of VMM werkt als agentschap van de Vlaamse overheid mee aan een beter leefmilieu in Vlaanderen.

De Vlaamse Milieumaatschappij heeft als **missie** bij te dragen tot de realisatie van de doelstellingen van het milieubeleid door het voorkomen, beperken en ongedaan maken van schadelijke effecten voor watersystemen, verontreiniging van de atmosfeer en het rapporteren over de toestand van het leefmilieu en tot de realisatie van de doelstellingen van het integraal waterbeleid.

De opdrachten van de VMM zijn bij decreet bepaald. Op 23 december 2007 sloot de VMM met de Vlaamse Regering een eerste **beheersovereenkomst** af, met als looptijd 2008-2010. De beheersovereenkomst bevat de engagementen van de Vlaamse Milieumaatschappij met betrekking tot de uitvoering van haar missie en toegewezen decretale opdrachten en verduidelijkt welke middelen ze hiervoor ter beschikking krijgt.

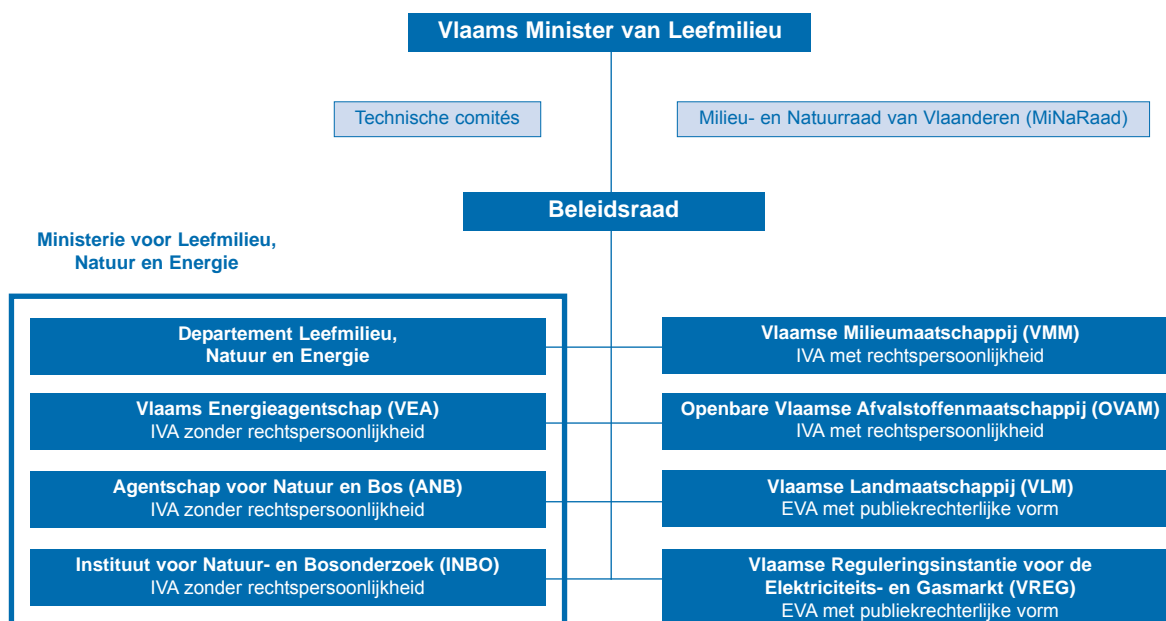
In de **jaarlijkse ondernemingsplannen** wordt de beheersovereenkomst vertaald in concrete doelstellingen en actieprogramma's, met een verwijzing naar de financiering ervan. De Vlaamse Milieumaatschappij beschikt over een intern beheersinformatiesysteem (BIS) op basis van indicatoren om dit ondernemingsplan op te volgen.

Onze maatschappelijke zetel is in Aalst. Daarnaast heeft de VMM verschillende vestigingen in elke provincie in Vlaanderen.

De VMM in het Vlaamse milieulandschap

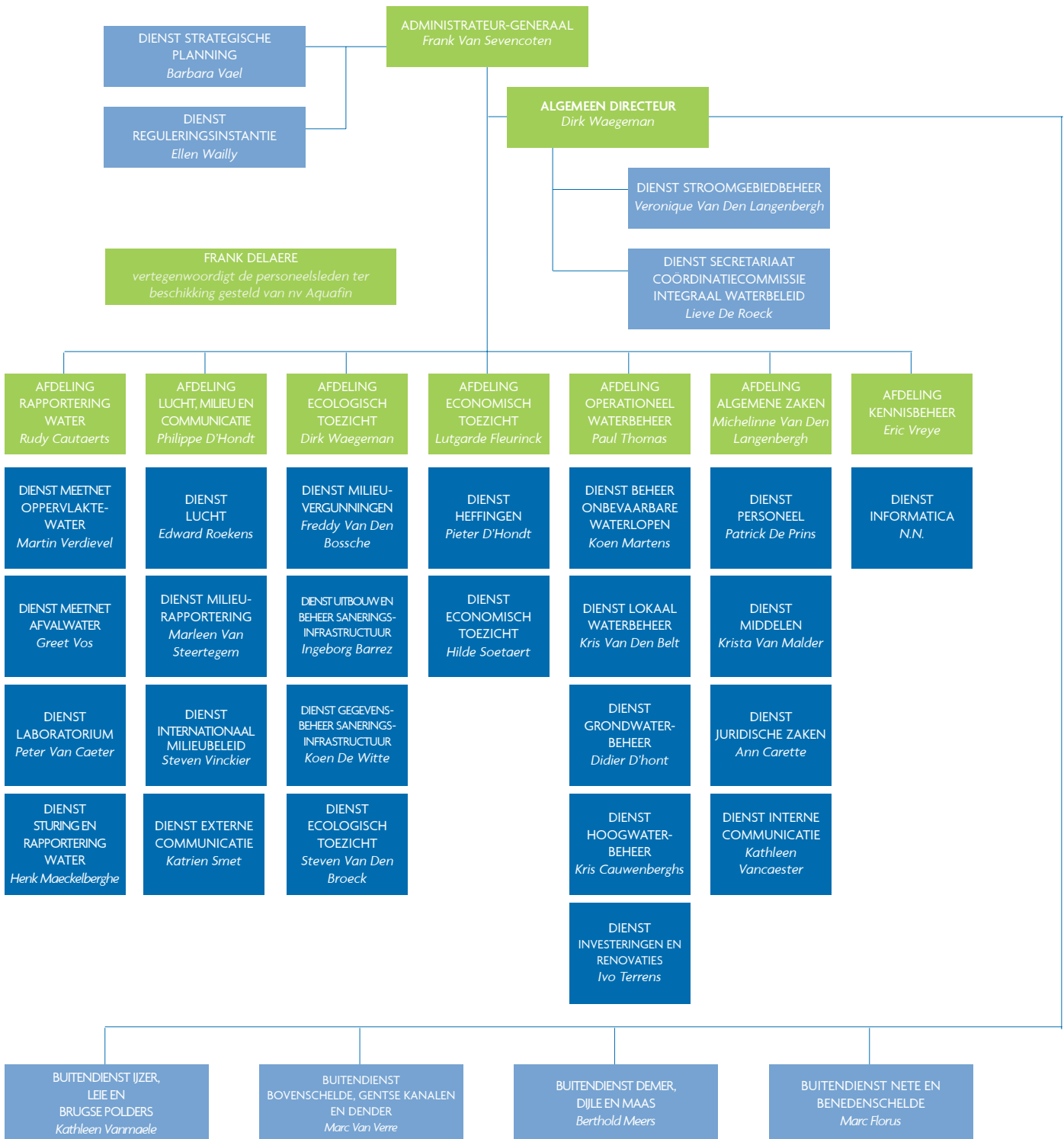
Het Vlaamse Gewest is verantwoordelijk voor het leefmilieu in Vlaanderen. De Vlaamse minister van Leefmilieu voert het milieubeleid uit, terwijl de Vlaamse Regering de eindbeslissingen neemt. Voor de voorbereiding en de uitvoering van het beleid kan de minister rekenen op de medewerking van het departement LNE en een aantal agentschappen van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie. De Vlaamse Milieumaatschappij is een van die agentschappen: een IVA of intern verzelfstandigd agentschap.

ORGANOGRAM BELEIDSDOMEIN LEEFMILIEU, NATUUR EN ENERGIE

Organisatiestructuur VMM

Een doordachte en klantgerichte organisatiestructuur moet toelaten om de vele taken en opdrachten van de VMM in optimale omstandigheden uit te voeren.

Een integrale kijk op water

De Vlaamse Milieumaatschappij gaat uit van een integrale visie op water. Als leidraad gelden de ambitieuze doelstellingen uit de Europese kaderrichtlijn Water, met name een goede algemene toestand van het oppervlakte- en grondwater in Vlaanderen.

Integraal waterbeleid

Het decreet Integraal Waterbeleid van 18 juli 2003 vormt de hoeksteen voor het integraal waterbeleid in Vlaanderen. Dat decreet zet de Europese kaderrichtlijn Water om in Vlaamse wetgeving en breidt de integrale aanpak verder uit met aspecten van oppervlaktewaterkwaliteit, waterbodems en overstromingsrisico's. Bij integraal waterbeheer wordt water beschouwd als een systeem dat niet alleen de waterlopen, maar ook het grondwater, de waterbodem, de oevers en de valleien omvat, evenals de planten en dieren die er leven. Het herstel, het behoud, de ontwikkeling en het duurzame gebruik van dit watersysteem is de kerngedachte van integraal waterbeleid.

De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) coördineert het overleg over het integraal waterbeleid tussen alle betrokken partijen op Vlaams niveau. Het secretariaat en het voorzitterschap van de CIW zijn toevertrouwd aan de Vlaamse Milieumaatschappij.

Het integraal waterbeleid gaat uit van een gebiedsgerichte aanpak. De watersystemen worden opgedeeld in stroomgebiedsdistricten, stroomgebieden, bekkens en deelbekkens. De Vlaamse Milieumaatschappij levert een belangrijk aandeel in de werking op bekkenniveau en aan de voorbereiding van de integrale beheerplannen op de respectievelijke niveaus.

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas

Op 8 oktober 2010 stelde de Vlaamse Regering de Vlaamse stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas definitief vast. De integrale beheerplannen bevatten de maatregelen die zullen bijdragen tot een verdere verbetering en het finaal bereiken van een goede toestand van het grondwater en oppervlaktewater in Vlaanderen zoals opgelegd door de Europese kaderrichtlijn Water.

Omdat sommige aanvullende maatregelen een te grote financiële inspanning vragen, wordt gekozen voor een stapsgewijze, gebiedsgerichte aanpak. In een aantal speerpuntgebieden zullen integrale waterprojecten uitgewerkt worden. Bij integrale projecten worden verschillende acties en maatregelen optimaal gecombineerd, zoals structuurherstelmaatregelen, aanleggen van bufferstroken, opheffen van vismigratieknelpunten, aanleggen van overstromingsgebieden, optimaliseren van afvalwatersanering, waterbodemsaneringen, enz. De inzichten, ervaring en positieve resultaten uit de speerpuntgebieden kunnen daarna ook elders in Vlaanderen worden toegepast.

Meer info: www.integraalwaterbeleid.be

Overstromingsrichtlijn omgezet

In juli 2010 wijzigde de Vlaamse Regering het decreet over het Integraal Waterbeleid. Daarmee werd de Europese Overstromingsrichtlijn omgezet in Vlaamse regelgeving. De Overstromingsrichtlijn stelt een kader vast voor het beoordelen en beheren van overstromingsrisico's. Zo worden de negatieve gevolgen voor de gezondheid van de mens, het milieu, het culturele erfgoed en de economische bedrijvigheid beperkt. De overstromingsrichtlijn houdt in dat de VMM kaarten opmaakt die aantonen welke gebieden het risico lopen om te overstromen. Op basis daarvan worden maatregelen en beheerplannen uitgewerkt om het overstromingsrisico te verminderen.

Grondwaterrichtlijn omgezet

De grondwaterrichtlijn bevat criteria om de beoordeling van de chemische toestand van grondwater te bepalen. Door het omzetten van deze richtlijn zijn sinds 1 januari 2011 nieuwe grondwatermilieukwaliteitsnormen, gekoppeld aan grondwaterlichaamspecifieke achtergrondniveaus en drempelwaarden, van kracht.

Wateroverlast integraal benaderd

Van 13 tot 16 november 2010 werd Vlaanderen geconfronteerd met zware overstromingen. In de dagen na de overstromingen doken heel wat verklaringen over de oorzaken op: een ruimtelijk ordeningsbeleid zonder langetermijnvisie, een gebrek aan efficiënt waterbeheer, een gebrekkige coördinatie ... Eén zaak is duidelijk: om overstromingsschade in de toekomst maximaal te verminderen, is een integrale aanpak vereist. De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) bezorgde eind 2010 een eerste evaluatie van de overstromingen aan de Vlaamse Regering. Op basis daarvan werkte de CIW begin 2011 een actieplan 'Overstromingen' uit met concrete maatregelen op korte

en (middel)lange termijn. De bekkensecretariaten werken aan een inventaris van de overstroomde gebieden. Ze verzamelen hierbij o.a. de informatie die maximaal bruikbaar is voor het actualiseren van overstromingsmodellen en overstromingskaarten. Sinds januari 2011 heeft in het Vlaams Parlement regelmatig een verenigde vergadering plaats tussen de 'Commissie Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed' en de 'Commissie Mobiliteit en Openbare Werken'. Vertegenwoordigers van verschillende organisaties komen er hun bedenkingen en aanbevelingen geven over de problematiek van waterbeheer en wateroverlast in Vlaanderen.

November 2010: alle hens aan dek

Dankzij de overstromingsvoorspeller kon de Vlaamse Milieumaatschappij op donderdag 11 november via de media heel Vlaanderen waarschuwen dat er vanaf zaterdagochtend 13 november een groot risico op overstromingsschade was. Het waterpeil van verschillende onbevaarbare waterlopen overschreed immers de historisch maximale peilen van de voorbije decennia met een tiental centimeter. Bijna alle wachtbekkens werden volledig gevuld. De VMM nam toen al een aantal preventieve maatregelen. Door een goede

werking van de infrastructuur kon wateroverlast in heel wat gebieden vermeden worden of overstromingsschade beperkt worden.

Bij de Vlaamse Milieumaatschappij was het alle hens aan dek. De dienst Hoogwaterbeheer is verantwoordelijk voor de overstromingsvoorspeller, het opvolgen van de overstromingen en het advies op vlak van sturingen, terwijl medewerkers van de dienst Beheer Onbevaarbare Waterlopen instaan voor de bediening van de pomp-gemalen en stuwen en de controles op het terrein. Op vrijdag 12 november werd de interventieregeling (24u/24u permanentie) opgestart in het Centraal Besturingsgebouw in Leuven. Twee hydrologen bemanden in shifts van 12 uur de systemen achter de overstromingsvoorspeller. Zij zorgden voor de interpretatie van de voorspellingen, het informeren en adviseren van onderhoudsingenieurs, elektromechanici en gebiedsbeheerders op het terrein over de verwachte situatie en het beantwoorden van vragen van hulpdiensten en waterbeheerders. De interactie tussen de centrale bewakings- en voorspellingssystemen en de terreinwerking en de lokale sturing van de installaties verliep zeer goed.

Na het crisisweekend werd de aanpak grondig geëvalueerd. De Vlaamse Milieumaatschappij wil immers de komende jaren nog beter werk maken van een daadkrachtig waterloopbeheer om overstromingsschade maximaal te verminderen. Het herstel van de overstromingsschade aan de waterlopen kreeg overigens prioriteit. Het gaat dan onder meer om oeverafkalvingen en aantasting van dijken. Op sommige plaatsen leidde de schade tot gevaarlijke situaties en moest de VMM meteen ingrijpen om de veiligheid te waarborgen. Verder stelde de VMM een prioriteitenlijst en plan van aanpak voor alle nodige herstellingswerken op.

Beheer onbevaarbare waterlopen

Als beheerder van de grootste onbevaarbare waterlopen in Vlaanderen heeft de Vlaamse Milieumaatschappij een cruciale rol in de aanpak van wateroverlast. Ze neemt maatregelen om schade door overstromingen te beperken en om de natuurlijke waterlopen te herstellen.

Aanpakken van wateroverlast

De Vlaamse Milieumaatschappij probeert de schade door overstromingen maximaal te beperken door resoluut te kiezen voor oplossingen die aansluiten bij de natuurlijke kenmerken van het watersysteem.

In de eerste plaats pakt ze de bron van de overstromingen aan en promoot ze kleinschalige maatregelen waardoor de bodem en het oppervlaktewater het overtollige water beter vasthouden en het water minder snel afgevoerd wordt.

In de valleigebieden van de waterlopen eerste categorie wordt het waterbergend vermogen maximaal behouden. Is dit nog onvoldoende, dan zorgt de Vlaamse Milieumaatschappij voor extra buffering, bijvoorbeeld door creatie van bijkomende bergingsmogelijkheden in gecontroleerde overstromingsgebieden. Indien noodzakelijk voorziet de Vlaamse Milieumaatschappij aanvullende infrastructuur zoals pompstations. Een goede sturing van de kunstwerken is essentieel om de beschikbare infrastructuur en beschikbare ruimte voor waterberging optimaal te benutten. Tot slot is er de overstromingsvoorspeller, waardoor zowel de waterbeheerders, de hulpdiensten als de bevolking continu geïnformeerd worden over te verwachten overstromingen.

Automatisch bewakingssysteem voor stuwen en pompgemalen

Begin 2010 startte de VMM met de uitbouw van een automatisch bewakingssysteem voor stuwen en pompgemalen. Er werd gestart met de kunstwerken in het Demer- en Maasbekken. Later komen ook de bekkens van de Nete, Benedenschelde, Dijle en Zenne aan de beurt. Het automatische bewakingssysteem zal onder meer de peilen ter hoogte van de kunstwerken op-

volgen, de goede werking van de installaties controleren en deze van op afstand sturen. Met het nieuwe systeem zal men in de toekomst niet alleen stuwen en gemalen kunnen sturen op basis van onder meer waargenomen peilverhogingen in opwaartse gebieden, maar ook op basis van voorspelde neerslag via online-modellering. De nieuwe werkwijze zal toelaten de bestaande gecontroleerde overstromingsgebieden effectiever aan te wenden met als doel wateroverlast maximaal te voorkomen. In periodes van lange droogte biedt het nieuwe systeem ook mogelijkheden om verdroging te beperken.

Momenteel worden in het Demer- en Maasbekken ruim 50 kunstwerken, vooral stuwen maar ook enkele pompgemalen, verdeelkunstwerken en schuiven op het nieuwe systeem aangesloten. Aan de aansluiting van de kunstwerken gaan grondige functionele analyses vooraf. Zo blijft de optimale werking in functie van de doelstellingen van het integraal waterbeleid gegarandeerd voor o.m. veiligheid, peilbeheer en vismigratie. Als alles goed gaat, zullen alle installaties in het Demer- en Maasbekken voor het einde van 2011 aangesloten zijn.

Efficiënte aanpak van sedimentproblematiek

Met de aanleg en het onderhoud van sedimentvangen wil de Vlaamse Milieumaatschappij op een efficiënte en ecologisch verantwoorde manier werk maken van slibruiming in de Vlaamse waterlopen. In de eerste plaats promoot de VMM het nemen van brongerichte maatregelen zoals erosiebestrijdingmaatregelen en afkoppelingprojecten die de sedimentaanvoer beperken. Volstaan die maatregelen niet om slibafzetting te voorkomen, dan vormt een sedimentvang een goede oplossing in dichtbebouwde en ecologisch kwetsbare zones. In 2010 realiseerde de VMM de sedimentvangen op de Molenbeek in Erpe-Mere en de Vondelbeek.

Verder voert de VMM slibruiming uit op locaties waar het slib een verhoogd risico op wateroverlast veroorzaakt. Om overstromingsgevoelige regio's te beschermen is het van belang om via slibruiming enerzijds de bergingscapaciteit en anderzijds een goede door-

stroming te garanderen. Zo werd in 2010 werk gemaakt van de slibuiming van de Zuunbeek en de Zenne in Sint-Pieters-Leeuw. Ook op plaatsen waar het waterpeil door een pompstation wordt geregeld, is een regelmatige slibuiming belangrijk voor een goede, onderhoudsarme werking van de pompen. In Schelle werd onder meer om deze reden het slib in de wachtkom op de Beneden-Vliet geruimd. Begin 2010 was deze ruiming afgerond.

Ecologisch herstel van waterlopen

De Vlaamse Milieumaatschappij streeft het ecologische herstel van waterlopen na. Hierbij wordt steeds rekening gehouden met de randvoorwaarden vanuit andere functies (wonen, landbouw ...) in het valleigebied. De Vlaamse Milieumaatschappij stimuleert onder meer de vorming van meanders, legt oeverzones aan, bevordert de vismigratie en bestrijdt uitheemse waterplanten of 'invasieve exoten'. Een greep uit de realisaties in 2010:

Halt aan de oeverafkalving Kalkense vaart

In het hart van de Kalkense Meersen - een uniek natuurgebied rond de vier Scheldegemeenten Berlare, Laarne, Wetteren en Wichelen - stroomt de Kalkenvaart. Deze gegraven waterloop, die de hoofdafvoer van dit graslandgebied vormt en afwatert via een gemaal naar de Getijdeschelde, werd door oeverafkalving bedreigd.

Aangezien een klassieke, harde oeververdediging in dit waardevolle gebied niet wenselijk is, werd geopteerd voor de aanleg van plasbermen. Dankzij deze alternatieve, ecologische vorm van oeverherstel zien landbouwers hun land niet langer letterlijk in het water vallen en wordt de habitat voor fauna en flora veilig gesteld. De herinrichting van de oeverzone, gestart in augustus 2009, werd geheel volgens plan begin 2010 afgerond.

Inrichting van een oeverzone Oude Kale

In april 2010 startte de Vlaamse Milieumaatschappij met de inrichting van een oeverzone langs de Oude Kale. Ter hoogte van Nevele en Lovendegem bezit de Oude Kale nog haar oorspronkelijke meandering met onverharde, natuurlijke oevers. Om oevererosie en uitspoeling van nitraten en fosfaten tegen te gaan, wordt over een lengte van ongeveer 4 km een strook van 5 meter ecologisch ingericht. De inrichting van de oeverzone gebeurt in combinatie met werken in opdracht van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) die het waardevolle valleigebied toegankelijker wil maken voor fietsers en wandelaars.

Vrije vismigratie

Heel wat inheemse vissoorten zijn bedreigd. Door de vervuiling en menselijke ingrepen is hun leefgebied ver-

kleind. Hierdoor kunnen ze zich onvoldoende verplaatsen om zich voort te planten. De Vlaamse Milieumaatschappij zorgt ervoor dat de vissen een vrije doorgang krijgen, onder meer door het aanleggen van vistrappen en nevengeulen naast stuwen. Hierdoor zal het visbestand toenemen, zelfs in visarme rivieren.

Zo maakte de Vlaamse Milieumaatschappij de Maarkebeek opnieuw 'vispasseerbaar'. De Maarkebeek, een zijwaterloop van de Bovenschelde, is belangrijk voor haar ecologisch interessante fauna en flora. Vismigratieknelpunten belemmerden echter het herstel van de visfauna en verdeelden de Maarkebeek in kleinere biotopen. Daarnaast vormt deze waterloop een cruciale verbinding met de Bovenschelde, maar werd daarin gehinderd door twee stuwen in de buurt van de Nonnenmolen. De VMM herstelde de vismigratie ter hoogte van deze twee knelpunten. Dit biedt kansen voor een duurzaam herstel van de nagestreefde vispopulaties van zeldzame soorten zoals kopvoorn, serpeiling, kwabaal, rivierdonderpad en rivierprik.

De Nonnenmolen werd vispasseerbaar gemaakt door in de bestaande bypass van de molen 9 V-vormige trappen te plaatsen. Meerdere kleine hoogteverschillen vangen zo de twee oude, grotere hoogteverschillen op. Door de visdoorgang in de bypass te plaatsen, blijft de werking van de molen tijdelijk mogelijk en de historische configuratie van het beschermde landschap intact. Vervolgens werd de vaste stuw stroomopwaarts aangepakt en vervangen door stroomdeflectoren langs beide oevers van de waterloop.

Ook in de Velpe, een voor de visfauna belangrijke zijwaterloop van de Demer, werden vismigratieknelpunten aan vier watermolens weggewerkt. In 2009 werd aan de Zulkermolen in Halen het hoogteverschil van ongeveer 1 m opgevangen door de aanleg van een stenen vishelling. Ook aan de Rotemse molen in Halen - een als monument beschermde onderslag watermolen - werd in 2009 een vismigratieknelpunt weggewerkt. In samenspraak met de eigenaar en de afdeling Onroerend Erfgoed werd hier gekozen voor de aanleg van een

bekkentrap in de woelkom. In 2010 legde de VMM aan de Rotelmolen in Glabbeek een visnevengeul rondom de molen. Ten slotte wordt ook de Dalemse molen in Vissenaken vispasseerbaar gemaakt door gebruik te maken van de Kleine Velpe.

Bestrijding invasieve exoten

De Vlaamse Milieumaatschappij startte in 2009 een intensieve bestrijding van de invasieve exoten grote waternavel, waterteunisbloem en parelvederkruid. De aannemers kregen de opdracht om de waterlopen exotenvrij te houden door een zeer regelmatige controle van alle besmette waterlopen en de verwijdering van alle exoten. Hiervoor wordt met de aannemers een resultaatsverbintenis afgesloten. Ze worden in principe pas betaald als zij erin slagen de hoeveelheid exoten in de waterlopen te beperken tot een minimum bepaald in het bestek. Zo hoopt de VMM het aantal broeihaarden sterk in te perken. Uit de controles uitgevoerd in 2010 blijkt dat de vooropgestelde norm gerespecteerd wordt.

Rattenbestrijding

De Vlaamse Milieumaatschappij organiseert een permanente en intensieve rattenbestrijding langs de Vlaamse waterlopen. Muskusratten, beverratten en bruine ratten kunnen enorme ravage aanrichten. Alleen door een gecoördineerde aanpak en een goede samenwerking met alle waterloop- en terreinbeheerders kan de Vlaamse Milieumaatschappij de restpopulatie onder controle krijgen. Deze aanpak levert resultaat op: de restpopulatie muskusratten en beverratten verkleint. De populatie bruine ratten is veel moeilijker onder controle te krijgen. In 2010 is de Vlaamse Milieumaatschappij ook begonnen met de bestrijding van de bruine ratten langs gewestwegen en parkeerterreinen.

In het kader van het Europees project CARTORA werkt de VMM samen met de rattenbestrijders in Wallonië en Frankrijk en de provincies Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen om in het gemeenschappelijk grensgebied de muskusratten terug te dringen. Dankzij deze samenwerking is de instroom van muskusratten sterk vermindert.

'Ratten op Vlaamse wijze'

Op vrijdag 2 april 2010 organiseerde de Vlaamse Milieumaatschappij het congres 'Ratten op Vlaamse wijze'. De VMM blikte terug op 10 jaar resultaatgerichte rattenbestrijding.

De Vlaamse rattenbestrijders kunnen goede resultaten voorleggen. Ving men in 2000 nog 40.000 tot 50.000 muskusratten per jaar, dan is dat aantal nu teruggelopen tot hooguit 5.000 muskusratten per jaar. De VMM bestendigde de samenwerking met andere waterloop- en terreinbeheerders, zoals de collega's van het gewest, de provincies, de gemeenten, de polders en wateringen en de natuurverenigingen in het 'Charter rattenbestrijding'. De focus zal in de toekomst liggen op de jacht op de bruine rat. Dit wordt een enorme uitdaging. De VMM sloot een samenwerkingsovereenkomst met het agentschap Wegen en Verkeer om de bruine rat langs de gewestwegen te bestrijden.

Naar aanleiding van dit congres werd de brochure '**Ratten op Vlaamse wijze**' gepubliceerd. Daarin worden de muskusrat, de beverrat en de bruine rat voorgesteld. Je leert meer over de manier waarop de rattenbestrijders van de VMM de voorbije 10 jaar met succes de muskusrat en de beverrat hebben bestreden en verneemt meer over hoe ze in de toekomst de strijd tegen de bruine rat zullen opdrijven.

www.vmm.be/publicaties

Doordacht vergunningenbeleid

Met een doordacht vergunningenbeleid streeft de Vlaamse Milieumaatschappij naar een minimale belasting en een maximale bescherming van het milieu. De doelstellingen uit de kaderrichtlijn Water zijn daarbij richtinggevend.

De Vlaamse Milieumaatschappij verleent voor verschillende rubrieken van VlareM een advies op basis van objectieve criteria. De adviezen oppervlaktewater behandelen de lozingsproblematiek van de ingedeelde inrichtingen. Doordachte adviezen zijn het resultaat van de nauwgezette opvolging van de beste beschikbare technieken (BBT en BREF-documenten) en van het Europees beleid Gevaarlijke Stoffen (kwik, REACH, hormoonverstoorders), de continue uitbouw van de expertise gevaarlijke stoffen en van een databeheersysteem voor de vergunningen. De adviezen voor grondwater handelen hoofdzakelijk over grondwaterwinningen en hun effecten op de grondwaterlichamen. Het belangrijkste criterium hierbij is de al dan niet goede kwantitatieve toestand van het betrokken grondwaterlichaam, waarbij specifieke aandacht aan het afstemmen van de vraag naar en het aanbod van water wordt besteed.

In 2010 werden 1.299 milieuvergunningaanvragen voor oppervlaktewater, 3.213 milieuvergunningaanvragen voor grondwaterwinningen en 184 bodemsaneringdossiers geadviseerd.

De Vlaamse Milieumaatschappij verleent ook advies voor de watertoets. Bij deze adviesverlening voor plannen en bouwvergunningen wordt vooral gelet op het vrijwaren van de nodige ruimte voor water. De VMM gaat dan na of de projecten een mogelijk schadelijk effect kunnen hebben op de toestand van het grondwater of op de waterlopen die de Vlaamse Milieumaatschappij beheert. In 2010 werd voor 2.851 dossiers advies gegeven.

Milieukwaliteitsnormen vastgelegd

In het kader van het integraal waterbeleid werden de milieudoelstellingen vastgelegd voor oppervlakte- en grondwater die uiterlijk tegen 22 december 2015 moeten worden bereikt, en werd een voorstel voor milieukwaliteitsnormen voor waterbodems gedaan. Voor het vaststellen van die normen wijzigde de Vlaamse Regering op 21 mei 2010 VlareM I en VlareM II.

Heffingen

De Vlaamse Milieumaatschappij inde in 2010 ruim 97,6 miljoen euro aan heffingsinkomsten. Dit bedrag is de som van de heffing op de waterverontreiniging (OW) en de heffing op de grondwaterwinning (GW). Niet enkel de in 2010 gevestigde heffingen, maar ook de invordering van de niet-betaalde heffingen van de voorgaande jaren dragen bij tot deze realisatie. De inkomsten worden opnieuw geïnvesteerd in een beter leefmilieu.

3.156.835,36 euro	OW kleinverbruikers
67.354.025,76 euro	OW grootverbruikers
70.510.861 euro	Totaal OW
27.132.968,97 euro	GW grootverbruikers
97.643.830 euro	Algemeen totaal

Monitoring watersystemen

De Vlaamse Milieumaatschappij meet en controleert de kwantiteit en de kwaliteit van het oppervlaktewater (inclusief zwemwaters aan de kust en in recreatievijvers), het grondwater en de waterbodems en rapporteert over de resultaten. De VMM bouwde hiervoor verschillende kwaliteitsvolle meetnetten uit zoals het oppervlakte-watermeetnet, het afvalwatermeetnet, het meetnet riool-overstorten, het meetnet waterbodems en het primair en freatisch grondwatermeetnet.

Alle interne en externe monsternemings-, meet- en analyseactiviteiten worden op een erkende en kwaliteitsvolle manier uitgevoerd en gerapporteerd en werden waar mogelijk geïnformatiseerd of geautomatiseerd. Zo wordt de objectiviteit van de meetresultaten gewaarborgd. Het laboratorium van de Vlaamse Milieumaatschappij is sinds 2001 geaccrediteerd door BELAC (Federale Overheid Economie, KMO, Middenstand en Energie) conform de internationale norm ISO 17025. Dit BELAC-certificaat strekt zich uit over meerdere toepassingen (met name analyse van anorganische en organische polluenten en zware metalen) in water (afval-, grond- en oppervlaktewater) en bodem (waterbodem, bagger- en ruimingsspecie en sediment). Het laboratorium van de VMM is tevens erkend door de Vlaamse Overheid voor het uitvoeren van wateranalyses en voor het uitvoeren van analyses op (water)bodem.

Emissies van diffuse bronnen, zoals het water dat via landbouwgronden uitspoelt of hemelwater dat van de openbare weg afvloeit, kunnen niet of moeilijk worden gemeten. Ze worden daarom geïnventariseerd in een emissie-inventaris Water op basis van schattingen. Die 'schattingen' gebeuren natuurlijk niet lukraak. De Vlaamse Milieumaatschappij beschikt hiervoor over verschillende gesofisticeerde berekeningsmodellen.

Jaarrapport Water 2009

De kwaliteit van het oppervlaktewater in Vlaanderen is sinds het begin van de jaren negentig aanzienlijk verbeterd, zo blijkt uit het **Jaarrapport Water 2009** dat eind september 2010 werd gepubliceerd. Dit is te danken aan meer en betere openbare zuivering en de inspanningen van de bedrijven. Optimisme is hier dus op zijn plaats, zij het met enige voorzichtigheid, want de verbetering is de laatste jaren wel minder uitgesproken.

Zuurstof, een belangrijke parameter voor de kwaliteit van het water, speelt een vitale rol in de zelfzuiverende processen. In 2009 zijn nog maar een paar meetplaatsen zwaar verontreinigd, maar in vergelijking met 2008 is de zuurstofhuishouding iets minder goed. Dit is te wijten aan de uitzonderlijke weersomstandigheden. De maanden augustus, september en voor een deel ook oktober waren in 2009 zeer warm en droog. Diezelfde uitzonderlijke weersomstandigheden hadden evenwel een gunstige invloed op parameters zoals ammonium en zwevende stoffen.

Minder goed nieuws is dat - ondanks de inspanningen vanuit diverse sectoren - de gemiddelde nitraatconcentratie blijft schommelen. Vooral in kleinere watersystemen is de impact van de landbouw groot. Ook de kwaliteit van de waterbodems laat nog steeds te wensen over. De bestrijdingsmiddelen die landbouwers en particulieren gebruiken vormen een aanhoudende bedreiging voor de kwaliteit van het oppervlaktewater. Op veel meetplaatsen worden meer dan 25 verschillende pesticiden aangetroffen, met op kop het herbicide diflufenican.

De verminderde impact van industriële lozingen op de kwaliteit van het oppervlaktewater zet zich in 2009 door dankzij bijkomende aansluitingen op zuiveringsinstallaties en inspanningen door de industrie. Sinds 2006 wordt onderzoek gevoerd naar broomhoudende vlamvertragers in afvalwater. Deze slecht oplosbare stoffen maken de meest uiteenlopende producten brandvrij en worden wereldwijd aangetroffen in de mens en in het leefmilieu. Metingen tonen voor een aantal gebromeerde vlamvertragers een gevoelige vermindering van de geloosde vuilvracht.

In het rapport wordt ook gerapporteerd over de werking en het beheer van de saneringsinfrastructuur. In 2009 waren 240 gewestelijke waterzuiveringsinstallaties operationeel. Daarnaast kregen de gemeenten voor 44 miljoen euro aan subsidies uitbetaald voor de aanleg van nieuwe of de heraanleg van bestaande rioleringsstelsels. Ook het gewestelijk collectorenstelsel werd met 90 nieuwe projecten verder uitgebouwd. Door al deze ingrepen kon het afvalwater van minimaal 120.000 inwoners bijkomend gezuiverd worden. Op het gemeentelijke niveau, en dan vooral in het buitengebied, moet echter nog veel zuiveringsinfrastructuur gebouwd worden.

Vanuit verschillende invalshoeken evalueert de Vlaamse Milieumaatschappij ook de efficiënte werking en het beheer van de bestaande saneringsinfrastructuur. Daaruit blijkt dat nagenoeg alle onderzochte installaties voldoen aan de voorwaarden uit de vergunning. Daarnaast licht de VMM de werking van de riolen en de collectoren door en houdt de knelpunten in de stelsels bij. De meeste knelpunten hebben te maken met een te hoge aanvoer van hemelwater, waardoor het verdunde afvalwater bij hevige neerslag via overstorten in beken en rivieren terecht komt. Uit de opvolging van 269 overstorten blijkt een gestage verbetering sinds de start van de metingen in 2005.

Meer info: www.vmm.be/publicaties

Alle meetgegevens worden bijgehouden in de Meetdatabank, onderdeel van de Milieudatabank. De gegevens voor grondwater worden publiek gemaakt via de Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV). Deze databank omvat niet alleen de kwaliteitsgegevens en de peilmetingen van onze grondwaterputten, maar ook gegevens over lopende grondwatervergunningen. Deze databanken zijn een onmisbaar werkingsmiddel, zowel voor de overheden als voor externen, en een onschatbare informatiebron voor milieuraapportering en beleids-evaluatie.

VMM paraat bij milieu-incidenten

De Vlaamse Milieumaatschappij staat zeven dagen per week, 24 uur per dag, paraat om zo snel mogelijk de eventuele schade aan water controleren. De VMM werkte daarvoor een permanentieregeling uit. Deze werking draait sinds juni 2009 op proef.

In 2010 waren er ongeveer 900 meldingen van incidentele waterverontreiniging. Daarvan gaven 160 meldingen aanleiding tot een zogenaamd incidentendossier waarbij de coördinator van wacht (contact 1ste lijn) overging tot een situatieonderzoek en doormelding aan de betrokken actoren. In 100 van de 160 incidentendossiers begaf de monsternemer van wacht zich naar de plaats van het incident voor waarnemingen en veldmetingen en, naargelang de situatie, ook om schepstalen van oppervlakte- en/of afvalwater te nemen.

Voor de doormelding van incidenten met mogelijke invloed buiten de grenzen van Vlaanderen, werkt de Vlaamse Milieumaatschappij nauw samen met het River Information Services (RIS) Evergem en het River Information Services (RIS) Hasselt. Dat zijn de hoofdwaarschuwingsposten voor Vlaanderen in het kader van de uitgewerkte waarschuwings- en alarmeringsprocedures bij de Internationale Scheldec commissie en de Internationale Maascommissie.

Pesticiden terugdringen

Pesticiden zijn gevaarlijk voor onze gezondheid en het milieu. Sinds 1 januari 2004 mogen openbare diensten in Vlaanderen geen chemische bestrijdingsmiddelen meer gebruiken. Omdat een totaalverbod van de ene dag op de andere niet mogelijk is, werken de openbare diensten aan de hand van een reductieprogramma. De Vlaamse Milieumaatschappij zorgt voor de opvolging en de ondersteuning, onder meer ook via de sensibilisatiecampagne 'Zonder is gezonder'.

Sinds 1 juli 2009 zijn openbare besturen verplicht een pesticidentoets toe te passen. In 2010 moesten ze hun inventaris van de gebruikte hoeveelheden chemische bestrijdingsmiddelen en/of alternatieve bestrijdingswijzen voor het eerst online invullen en doorgeven.

Meer info: www.zonderisgezonder.be

Groene Lente

Op dinsdag 14 december werden in Hasselt de prijzen van de Groene Lente 2010 uitgereikt, dat is een wedstrijd voor openbare bloemen- en groenrealisaties. De wedstrijd wordt georganiseerd door de Vereniging voor Openbaar Groen (VVOG). De Vlaamse Milieumaatschappij reikte de prijzen uit in de nieuwe categorie 'Zonder is gezonder'. Hiermee wil ze gemeenten belonen die het voortouw nemen in pesticidenvrije inrichtingsprojecten.

Meer info: www.vvog.be

Toezicht op de saneringsinfrastructuur

De Vlaamse Milieumaatschappij kijkt erop toe dat het waterzuiverings- en rioleringsbeleid bijdraagt tot het bereiken van de goede oppervlaktewaterkwaliteit zoals voorgeschreven in de Europese kaderrichtlijn Water. Bovendien let ze op de kostenefficiëntie van saneringsprojecten en int ze een heffing op watervervuiling en op grondwaterwinning.

Ecologisch toezicht

De Vlaamse Milieumaatschappij stuurt het waterzuiverings- en rioleringsbeleid aan, zowel op gemeentelijk als bovengemeentelijk vlak. Belangrijke pijlers hierbij zijn de zoneringsplannen en de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen. In de zoneringsplannen werd per gemeente vastgelegd in welke straten er nog riolering zal worden aangelegd en welke woningen moeten worden voorzien van een individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater (IBA). De gebiedsdekkende uitvoeringsplannen bepalen wie welke van deze projecten zal moeten uitvoeren en binnen welke termijn.

Op bovengemeentelijk vlak speelt de Vlaamse Milieumaatschappij een belangrijke rol in de uitbouw en de optimalisatie van de saneringsinfrastructuur, onder

meer door de opmaak en de opvolging van de gewestelijke investeringsprogramma's. De Vlaamse Regering keurde op 19 november 2010 het optimalisatieprogramma 2012-2016 goed. Daarin zijn 133 zuiveringsprojecten voor een budget van 140 miljoen euro opgenomen. Op gemeentelijk vlak is de VMM verantwoordelijk voor de opmaak van de gemeentelijke subsidiëringprogramma's. Ten gevolge van de beperkte financiële ruimte werden voor 2011 slechts 2 beperkte deelprogramma's opge maakt voor een totaal budget van 63 miljoen euro. Het beschikbare vastleggingkrediet werd voor 100 % benut.

Geoloket Saneringsinfrastructuur Water

Het geoloket 'saneringsinfrastructuur water' werd in 2010 uitgebreid. Naast de bovengemeentelijke investeringen, kan je voor elke stad of gemeente nu ook zien welke rioleringswerkzaamheden de komende jaren gepland zijn om het rioleringsnetwerk te verbeteren en te optimaliseren. Het gaat om de rioleringsprojecten die opgenomen werden in het subsidiëringprogramma van de VMM.

<http://geoloket.vmm.be/saneringsinfrastructuur>

'Waterwegwijzer bouwen en verbouwen'

Op Wereldwaterdag 2010 lanceerde de Vlaamse Milieumaatschappij de nieuwe 'Waterwegwijzer bouwen en verbouwen'. De **'Waterwegwijzer'** wil de weg wijzen naar een rationeler en duurzamer omspringen met water dat in en om de particuliere woning wordt gebruikt. Het gaat onder andere over de opvang, het hergebruik, de buffering en de lozing van hemelwater. Duurzaam waterbeheer betekent ook dat de hoeveelheid afvalwater tot een minimum wordt beperkt.

De brochure biedt aan architecten en bouwheren een antwoord op de meest voorkomende 'water'vragen bij de bouw of verbouwing van een woning. Het Vlaamse Gewest, lokale overheden en drinkwatermaatschappijen leggen immers een aantal richtlijnen of verplichtingen op voor de lozing van huishoudelijk afvalwater en hemelwater en voor het drinkwater-circuit. De gids is ook gericht naar een breder publiek, zoals aannemers, loodgieters, particulieren, tuinaanleggers, enz. Ook zij zijn betrokken bij de waterhuishouding in en rond de woning.

De brochure wordt ondersteund door de rubriek 'Waterwegwijzer voor bouwen en verbouwen' op www.vmm.be.

Ook het ecologisch toezicht op de werking van de saneringsinfrastructuur in Vlaanderen is een opdracht voor de Vlaamse Milieumaatschappij. Zowel voor het beheer van de bovengemeentelijke infrastructuur als voor het beheer van de gemeentelijke infrastructuur werden duidelijke doelstellingen vooropgesteld. Deze doelstellingen werden vertaald in indicatoren en aan de hand hiervan gebeurt de opvolging van de verschillende operatoren. Dankzij dit opvolgingssysteem kan de VMM ook knelpunten in het beheer en eventueel noodzakelijke aanpassingen aan de infrastructuur sneller onder de aandacht brengen, wat de kwaliteit van het oppervlaktewater ten goede zal komen.

Het bovengemeentelijke indicatorenkader werd in de diepte (opvolging bijkomende infrastructuuronderdelen) en in de breedte (tot 70% van de vuilvracht aangesloten op waterzuiveringsinstallaties) uitgebreid.

Economisch toezicht

De Vlaamse Milieumaatschappij houdt onder meer toezicht op de door drinkwatermaatschappijen gesloten saneringsovereenkomsten en de gefactureerde saneringsbijdragen en -vergoedingen. De VMM ziet ook toe op de kostenefficiëntie van de bij de afvalwatersanering betrokken actoren en op een correcte en redelijke kostentoe rekening van de saneringskosten, zowel op gemeentelijk als op bovengemeentelijk vlak.

Op bovengemeentelijk vlak houdt de Vlaamse Milieumaatschappij toezicht op de opdrachten die door het Vlaamse Gewest aan Aquafin nv zijn opgedragen. De kosten van Aquafin nv worden op verschillende tijdstippen beoordeeld. Zo wordt advies uitgebracht ter voorbereiding van de budgetbesprekingen, na het beëindigen van het financiële jaar en na de projectuitvoering.

Kwartaalfacturen worden geadviseerd voor ze door Aquafin nv aan de drinkwatermaatschappijen worden voorgelegd.

In 2010 formuleerde de Vlaamse Milieumaatschappij o.a. advies bij de retroactieve aanpassing van de gemeentelijke saneringstarieven. De VMM had immers vastgesteld dat in sommige gemeenten met terugwerkende kracht tariefwijzigingen worden toegepast, vaak op vraag van bedrijven. Dit staat echter haaks op de wettelijke bepalingen in het drinkwaterdecreet. Hoe en door wie de gemeentelijke bijdragen en vergoedingen worden bepaald en toegepast, ligt vast in het drinkwaterdecreet. De inhoud van het drinkwaterdecreet vormt dan ook de enige wettelijke basis waarvan niet afgeweken kan worden. Het is aan de drinkwatermaatschappijen en de gemeenten om er samen voor te zorgen dat hun contracten en overeenkomsten zich binnen deze wettelijke bepalingen afspelen.

De VMM kijkt of Aquafin nv de wet op de overheidsopdrachten volgt en de afgesproken timing en kostenramingen respecteert. Als een project is afgerond, controleert de Vlaamse Milieumaatschappij of alle afspraken nagekomen zijn en of het project tegen een maatschappelijk verantwoorde kostprijs werd uitgevoerd. In 2010 heeft Aquafin nv 102 projecten opgeleverd aan het Vlaamse Gewest.

De Vlaamse Milieumaatschappij houdt ook toezicht op de contracten die bedrijven rechtstreeks met Aquafin nv kunnen afsluiten om hun afvalwater te zuiveren. Hierbij controleert de VMM onder meer of Aquafin nv de kosten op een correcte manier aanreken aan alle bedrijven die sinds 2005 een contract hebben afgesloten voor de sanering van de vuilvracht die zij lozen in de riolering.

Evaluatie integrale waterfactuur

Als economisch toezichthouder op de financiering van de afvalwatersanering evalueert de Vlaamse Milieumaatschappij onder meer de aanrekening van de gemeentelijke en bovengemeentelijke bijdrage via de integrale waterfactuur. Uit die evaluatie blijkt dat de integrale waterprijs in Vlaanderen gedurende de periode van 2006 tot 2009 met 42 procent steeg. Dat is voornamelijk te wijten aan de invoering en stijging van de gemeentelijke saneringsbijdrage.

Ook de bovengemeentelijke saneringsbijdrage steeg in de voorgaande jaren, maar in 2009 daalden deze inkomsten voor het eerst. Oorzaak is onder meer de daling van het waterverbruik door de gezinnen met 6,5 procent ten opzichte van 2008. Voor particulieren kunnen we hier van een echte trendbreuk spreken. Bij de grootverbruikers stijgt het waterverbruik in 2009 lichtjes, maar daalt de geloosde vuilvracht zodat ook de inkomsten uit de bovengemeentelijke bijdrage van de grootverbruikers een daling kenden in 2009.

Het Vlaamse Gewest voorziet in een aantal sociale maatregelen, zoals de vrijstelling of compensatie van de bovengemeentelijke bijdrage, om de waterfactuur betaalbaar te houden. De compensatie is specifiek bedoeld voor particulieren die recht hebben op een vrijstelling, maar die niet rechtstreeks kunnen verkrijgen. Zowel het aantal vrijstellingen als het aantal compensaties steeg de voorbije jaren aanzienlijk. Op meer dan 5 procent van de afrekeningfacturen wordt ondertussen een vrijstelling toegekend. Vaak worden deze sociale maatregelen ook voor de gemeentelijke bijdrage geheel of gedeeltelijk overgenomen.

Het rapport kun je raadplegen via www.vmm.be/publicaties.

Toezicht op water bestemd voor menselijke consumptie

De Vlaamse Milieumaatschappij houdt toezicht op de leveranciers van water bestemd voor menselijke consumptie in Vlaanderen. Dit zijn de openbare drinkwatermaatschappijen en de eigenaars van een private waterwinning.

De Vlaamse Milieumaatschappij publiceerde op 29 oktober 2010 het rapport over de drinkwaterkwaliteit aan de kraan in 2009. Daaruit blijkt dat de kwaliteit van het drinkwater in de verschillende leveringsgebieden in Vlaanderen in ruime mate aan de normen voldoet. Voor de meeste van de gezondheidsrelevante parameters liggen de waarden ver onder de wettelijke norm. De VMM baseert zich hiervoor op de resultaten van de wettelijk verplichte controles die door de watermaatschappijen worden uitgevoerd en die ze jaarlijks vóór 1 april aan de VMM moeten bezorgen.

Vanaf eind 2013 verstrengt de norm voor de hoeveelheid lood die het drinkwater in Vlaanderen mag bevatten.

De loodnorm voor leidingwater wordt vanaf dan teruggeschroefd van 25 naar 10 microgram per liter. De Vlaamse Milieumaatschappij toetste de resultaten van de in steekproefsgewijze controle bij de klanten aan de kraan van 2009 ook aan de toekomstige norm van 10 microgram per liter. Het normoverschrijdingspercentage bedraagt dan 3,3%, wat in vergelijking met de waarde voor de andere gezondheidsparameters onaanvaardbaar hoog is. Om ervoor te zorgen dat tegen 2013 het normoverschrijdingspercentage voor lood op een aanvaardbaar niveau blijft, stelde de VMM in samenwerking met het Agentschap Zorg en Gezondheid en met steun van de drinkwatermaatschappijen een actieplan 'Loodpreventie in drinkwater' op. Zo werd een informatiefolder 'Houd je drinkwater loodvrij' opgemaakt om particulieren en beheerders van openbare gebouwen aan te zetten tot het vervangen van hun loden binnenleidingen.

Het rapport over de drinkwaterkwaliteit en de informatiefolder kun je raadplegen via www.vmm.be/publicaties.

De WaterRegulator

De reguleringsinstantie zoals omschreven in het decreet betreffende water bestemd voor menselijke aanwending van 24 mei 2002 werd in 2010 bij de Vlaamse Milieumaatschappij geoperationaliseerd. De invulling van de opdrachten van de WaterRegulator, zoals de reguleringsinstantie wordt genoemd, zal stapsgewijs gebeuren.

In 2010 werd daartoe een stappenplan opgesteld geïnspireerd op andere regulatoren en rekening houdend met de beschikbare middelen. In een eerste fase zal de WaterRegulator zich vooral richten op de prestatie- en efficiëntievergelijking van de exploitanten van een openbaar distributienetwerk. Zo wil de WaterRegulator

de drinkwatermaatschappijen aanzetten tot waterlevering aan hun abonnees tegen een correcte, redelijke prijs.

Ook zal de WaterRegulator de adviesrol waarvan sprake in het decreet invullen. Zo werd in 2010 reeds advies verstrekt met betrekking tot het waterverkoopreglement. De informatie die verzameld wordt om onderbouwde adviezen te kunnen afleveren wordt gebundeld en gebruikt als basis voor een rapportering die de transparantie in de drinkwatersector moet verhogen.

De WaterRegulator zal gradueel verder uitgebouwd worden in functie van de beschikbare gegevens en expertise.

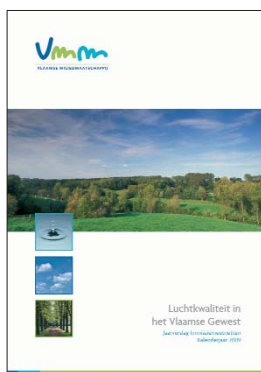
Werken aan zuivere lucht

De Vlaamse Milieumaatschappij draagt bij tot een betere luchtkwaliteit in Vlaanderen. We monitoren de luchtkwaliteit, maken de emissie-inventaris Lucht op, voorspellen de concentraties van ozon, stikstofoxiden en fijn stof en adviseren over milieuvergunningen. Zo zorgt de VMM ook mee voor de gezondheid van de Vlamingen, want luchtvervuiling heeft een aanzienlijke impact op de volksgezondheid.

Monitoring luchtkwaliteit

De Vlaamse Milieumaatschappij controleert voortdurend de luchtkwaliteit door de aanwezigheid van schadelijke stoffen in de omgevingslucht te meten. De resultaten van die metingen worden verzameld in wetenschappelijke rapporten. Die publicaties bieden heel wat informatie over de bronnen en de verspreiding van luchtvervuiling.

Jaarrapport Luchtkwaliteit 2009

Het Vlaams milieubeleid werpt vruchten af: volgens het rapport **Luchtkwaliteit in het Vlaamse Gewest 2009** is de lucht in Vlaanderen er beter op geworden. De meeste schadelijke stoffen komen minder voor in onze lucht. Zo daalden de concentraties van zwaveldioxide en benzeen de

voorbij decennia en werden de grenswaarden ervan nergens meer overschreden. Ook de concentraties van stikstofdioxide namen stelselmatig af. Toch werd de Europese jaargrenswaarde - die in 2010 van kracht werd - vorig jaar overschreden in de Antwerpse agglomeratie en in de Antwerpse haven. De ozonoverlast viel in 2009 relatief goed mee, maar de Europese langetermijndoelstellingen voor ozon werden nog bijna overal overschreden.

De fijnstofconcentraties zijn gedaald, onder meer door de gunstige weersomstandigheden in 2009. De jaargrenswaarde voor fijn stof werd nergens overschreden, de daggrenswaarde werd op een kwart van de meetplaatsen niet gehaald. Beerse, Hoboken en Genk blijven probleemgebieden voor zware metalen. Willen we de nieuwe Europese streefwaarden halen die vanaf 2012 zullen

gelden - zijn bijkomende maatregelen noodzakelijk. De PCB-deposities blijven hoog in de nabijheid van shredderbedrijven, maar de dioxinedepositie is gedaald sinds het begin van de metingen.

Het volledige rapport kun je raadplegen op www.vmm.be/publicaties.

Resultaten dioxine- en PCB-depositie

Sinds 1995 meet de Vlaamse Milieumaatschappij de dioxines in neervallend stof in Vlaanderen. Naast de zogenaamde combinatie van 'the dirty seventeen' (de 17 meest schadelijke stoffen van de 210 dioxines) wordt sinds 2002 ook PCB 126 (polychloorbifenyyl) gemeten: de meest toxische onder de PCB's. Er bestaan geen wettelijke normen voor de depositie van dioxines of PCB's. In 2010 paste de VMM haar meetstrategie aan: de nadruk ligt meer op metingen in agrarische en bevolkingsgebieden in de buurt van industriële installaties. Die metingen geven immers een beter zicht op de impact van de industriële uitstoot op de bevolking. Dioxines en PCB's worden namelijk vooral via de voeding opgenomen. Het aantal meetposten werd gereduceerd van een 70-tal naar een 30-tal. Door de sanering van afvalverbrandingsinstallaties en maatregelen binnen de non-ferrosector daalden de dioxinegehalten in de omgevingslucht en konden er verschillende meetposten stopgezet worden. Op de overige locaties heeft de VMM de meetfrequentie opgedreven: zo wordt nu veelal 4 tot 6 maanden op jaarbasis gemeten in plaats van 2 maanden. Dit laat de VMM toe een beter beeld te verkrijgen van de dioxinen en PCB-verontreiniging gedurende het volledige jaar.

De dioxineresultaten worden steeds uitgedrukt als een toxisch equivalent (TEQ): de som van de zeventien toxische dioxines, vermenigvuldigd met hun afzonderlijke toxische equivalentfactor of giftigheidscoëfficiënt.

Uit de meetresultaten van de periode april - september 2010 blijkt dat een kwart van de stalen de drempelwaarde van 21 pg TEQ/m².dag overschrijdt. De hoge deposities worden op 6 meetposten gemeten. In Beerse, Oostrozebeke en Wielsbeke is de overschrijding te wijten aan hoge dioxinewaardes. De overschrijding van de drempelwaarde in Deerlijk, Menen en Willebroek wordt veroorzaakt door het aandeel PCB's. In deze laatste regio's is er in de nabijheid van de meetpost een bedrijf dat metaalhoudend schroot verwerkt.

Een aantal meetposten is opgesteld in industriegebied. De resultaten geven aan dat er dikwijls hoge dioxine/PCB-deposities gemeten worden in industriegebieden. In de verderaf gelegen woonzones of agrarische gebieden zijn de deposities veel lager en wordt de drempelwaarde meestal niet overschreden. Enkel in Menen, waar de woonzone aan het industriegebied paalt, wordt de drempelwaarde voor dioxines en PCB's overschreden. De PCB-waarden gemeten in functie van schrootverwerkende bedrijven blijven hoog. De meeste schrootverwerkende bedrijven liggen echter in een industriezone waar de impact van de uitstoot op de gezondheid beperkt is.

Fijn stof ontrafeld

Eind 2010 werd het tweede grootschalige onderzoek naar de samenstelling van fijn stof afgerond. Voor het onderzoek werd een jaar lang gemeten op drie achtergrondlocaties en op zes hotspots. Op dergelijke hotspots wordt de Europese daggrenswaarde voor fijn stof vaak overschreden. In het rapport '**Chemkar PM 10 'hotspots': Chemische karakterisatie van fijn stof in Vlaanderen 2008-2009'** stelt de Vlaamse Milieumaatschappij de resultaten voor.

De resultaten bevestigen dat de samenstelling van fijn stof op alle plaatsen min of meer dezelfde is. Fijn stof bestaat gemiddeld voor 31 procent uit secundaire anorganische componenten. De tweede en derde grootste fracties van fijn stof zijn organische massa (20%) en mineraal stof (13%). Organische massa is een complexe mix afkomstig van verschillende bronnen zoals verkeer, gebouwenverwarming, industrie ... Mineraal stof bestaat vooral uit opwaaierend bodemstof. Op de vierde en vijfde plaats staan zeezout (10%) en elementaire koolstof (4%). Elementaire koolstof is vooral afkomstig van dieselroet en wordt beschouwd als de gevaarlijkste fractie van fijn stof. De grovere fijn stofdeeltjes bestaan vooral uit

mineraal stof, zeezout en natriumnitrat. Elementaire koolstof, organische massa, ammoniumsulfaat en ammoniumnitrat zijn de basis van de kleinere deeltjes.

De absolute concentraties op de hotspots zijn vaak beduidend hoger dan op de achtergrondlocaties. De verhogingen op de hotspots zijn het grootst voor mineraal stof, organische massa en elementaire koolstof. Het verkeer speelt een belangrijke rol: voertuigen stoten niet alleen roetdeeltjes en organische massa uit, maar doen ook veel bodemstof opwaaien. Volgens verschillende medische studies is dat opwaaiend bodemstof ook schadelijk voor de gezondheid.

De Vlaamse Milieumaatschappij voert regelmatig lokale metingen uit om de impact van een bepaalde industriële sector, van een bedrijf of van druk verkeer op de omgevingslucht te meten. Voorbeelden zijn de metingen van de impact van de houtverwerkende industrie in Oostrozebeke, van het drukke wegverkeer langs de E19 in Rumst, onderzoek naar de mogelijke impact van de bouw van een crematorium in Sint-Niklaas, enzovoort. Ook deze rapporten kun je raadplegen op www.vmm.be/publicaties.

Verzuring

In de MINA-plannen en in VLAREM zijn voor verzurende depositie normen opgenomen. De meetresultaten 2009 van de Vlaamse Milieumaatschappij wijzen erop dat de middellangetermijndoelstelling voor verzurende depositie 5 maal overschreden wordt. Op 2 meetplaatsen wordt de doelstelling voor naaldbos overschreden, op 1 meetplaats zijn er overschrijdingen voor 3 vegetatietypes (gras, heide en loofbos). De langetermijndoelstelling waarbij geen enkele schade optreedt, wordt nergens gehaald. Vooral in typische heidegebieden zijn de deposities nog ver van de doelstelling verwijderd.

Emissie-inventaris Lucht

De Vlaamse Milieumaatschappij inventariseert de lozingen in de lucht afkomstig van industrie, gebouwenverwarming, verkeer, off-road, land- en tuinbouw, natuur en

(verandering in) landgebruik. Een synthese van de resultaten publiceert ze in het jaarrapport **Lozingen in de lucht**.

Jaarrapport Lozingen in de lucht 1990-2009

Uit de resultaten van de emissie-inventaris Lucht blijkt dat er aanzienlijk minder verontreinigende stoffen geloosd worden dan in de beginjaren '90. Zo daalde de uitstoot van koolstofmonoxide (CO) en dioxines sindsdien met respectievelijk 54% en 91%. De emissies van het fijn stof PM10 en PM2.5 verminderden in 2009 tot respectievelijk 51% en 44% vergeleken met het niveau in 1995. De emissies die de zure regen veroorzaken, namen sinds 1990 met 60% af. Dit is vooral te danken aan de dalende uitstoot van zwaveldioxide en - in mindere mate - van ammoniak. De uitstoot van ozonvormende stoffen (voornamelijk stikstofoxiden en vluchtige organische stoffen) is in diezelfde periode gehalveerd. Goed nieuws, want die uitstoot - door voornamelijk het verkeer en de industrie - is op warme zomerdagen mee verantwoordelijk voor de overschrijding van de ozondrempels. Ozonafbrekende emissies die het gat in de ozonlaag veroorzaken zijn sinds 1995 door aanpassingen aan de reglementering met maar liefst 75% afgenomen.

De grootste afname van de meeste luchtverontreinigende stoffen behaalden we tussen 1990 en 2000. Die dalende tendens is de laatste jaren minder uitgesproken omdat het relatieve aandeel van gebouwenverwarming en verkeer toenam. Nochtans werden ook in die sectoren maatregelen genomen om de uitstoot te beperken, maar die wegen niet altijd op tegen de toenemende activiteit in die sectoren. Waar de uitstoot wel verminderde, lag de oorzaak vooral bij de overschakeling naar aardgas, een verminderd steenkoolverbruik, het gebruik van fossiele brandstoffen met een lager zwavelgehalte, de schommelingen in productiecapaciteit en uiteraard ook de invoering van reductiemaatregelen. Een van de gevolgen daarvan is de daling van de broeikasgasemissies tot 91%, vergeleken met 1990. Die daling is vooral te danken aan de verminderde uitstoot van N₂O, CH₄ en de F-gassen. De CO₂-emissie is in diezelfde periode gestegen. De emissie-inventaris Lucht omvat meer broeikasgassen dan waarover voor de Kyoto-doelstellingen gerapporteerd moet worden.

In 2009 waren industrie, gebouwenverwarming (beide met 20%), elektriciteitscentrales (met 19%) en het verkeer (met 18%) de voornaamste bronnen van broeikasgasemissies. De sectoren die de grootste bijdrage leverden aan de reductie van broeikasgassen zijn elektrochemie (dankzij de maatregelen met betrekking tot F-gassen), salpeterzuurproductie (door bijkomende maatregelen) en elektriciteitscentrales (dankzij een shift in brandstoffen en installaties).

Het volledige rapport kun je raadplegen op www.vmm.be/publicaties.

Voorspellen van ozon- of smogpieken

De Vlaamse Milieumaatschappij volgt de luchtkwaliteit in Vlaanderen continu op. Dankzij deze metingen kan de VMM waarschuwen voor smog- of luchtvervuiling. Dit gebeurt gecoördineerd in samenwerking met de andere gewesten via de Intergewestelijke Cel voor het Leefmilieu (IRCEL).

Wintersmog - Fijn stof

Te hoge concentraties van fijn stof in de omgevingslucht kunnen leiden tot smogalarmen en de daarmee gepaard gaande verkeersmaatregelen.

Wanneer er ten minste twee dagen na elkaar hoge fijnstofconcentraties worden verwacht, worden op bepaalde ringwegen en autosnelwegen in Vlaanderen snelheidsbeperkingen tot 90km/u opgelegd. In 2010 werd die snelheidsbeperking slechts op twee dagen geactiveerd, tijdens de smogepisode van 8 en 9 februari.

Zomersmog - Ozon

Op warme en zonnige zomerdagen is er soms te veel ozon in de lucht. Dat noemen we ozonsmog. Stikstofoxiden en vluchtige organische stoffen vormen, onder invloed van zonlicht, ozon. De belangrijkste bronnen van die 'ozonvoorlopers' zijn het verkeer, de industrie en het gebruik van vluchtige oplosmiddelen.

2010 telde 9 ozondagen: op 4, 5, 24, 27 en 28 juni en op 2, 8, 9 en 10 juli. Op een ozondag is ten minste op één meetplaats in Vlaanderen een overschrijding van de Europese informatiedrempel van 180 µg/m³ gemeten. Op 5 juni en 10 juli werd op ten minste één meetplaats ook de Europese alarmdrempel (= 240 µg/m³) overschreden.

Advies milieuvergunningen

Net zoals voor de aspecten 'oppervlaktewater' en 'grondwater' verleent de Vlaamse Milieumaatschappij voor het aspect 'Lucht' advies voor milieuvergunningsaanvragen van bedrijven. Met haar advies streeft de VMM naar een minimale belasting van het milieu. In 2010 werden ca. 300 milieuvergunningsaanvragen geadviseerd.

Daarnaast kan de initiatiefnemer van Ruimtelijke Uitvoeringsplannen (RUP's) de VMM raadplegen als bevoegde administratie. De VMM controleert of er door het voorgenomen plan aanzienlijke effecten op de atmosfeer en de klimatologische factoren te verwachten zijn. Is dat het geval, dan adviseert de VMM de opmaak van een planmilieueffectrapportage (planMER). In 2010 gaf de VMM advies bij 28 RUP's. In dat kader en om initiatiefnemers van een ruimtelijk uitvoeringsplan te helpen bij de opmaak van de screeningdocumenten, ontwikkelde de VMM het geoloket 'Advisering RUP - Thema lucht'. De informatie op het geoloket tracht een benadering te geven van de luchtkwaliteit in Vlaanderen. Het geoloket toont de geïnterpoleerde meetresultaten van stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM10) en het al dan niet overschrijden van Europese grenswaarden voor deze stoffen. Zo kan de initiatiefnemer zelf eventuele milieueffecten van het RUP afwegen tegenover de referentiesituatie.

www.vmm.be/geoloket

Hoe gaat het met ons leefmilieu?

De Vlaamse Milieumaatschappij coördineert de opmaak van het Milieurapport Vlaanderen (MIRA). De VMM beschrijft, analyseert en evalueert de toestand van het Vlaamse leefmilieu, evalueert het gevoerde milieubeleid en blikt vooruit op het milieu van morgen.

MIRA Indicatorrapport 2010

In december 2010 publiceerde de Vlaamse Milieumaatschappij het **MIRA Indicatorrapport 2010**. Dit jaarlijkse rapport geeft een overzicht van de meest actuele feiten en cijfers over het milieu in Vlaanderen. De meer dan 100 indicatoren behandelen samen het volledige milieudomein, gaande van milieugevaarlijke stoffen, over klimaatverandering tot afval. Ook de milieudruk van de verschillende sectoren, zoals huishoudens en transport komen in beeld. De indicatoren geven signalen hoe het met het milieu gesteld is en of we op de afgesproken koers zitten.

Een combinatie van volgehouden milieumaatregelen en de financieel-economische crisis doen de druk op het milieu verder dalen. De crisis geeft een extra stoot aan een trend die al eerder merkbaar was: Vlaanderen verbruikt minder energie en de industriële uitstoot daalt. Positief is verder dat Vlaanderen vooruit loopt op de Kyoto-doelstelling en dat de luchtkwaliteit verder verbetert. De crisis heeft echter ook negatieve gevolgen voor het milieu. Zo blijkt de trend naar een meer energie-efficiënte economie afgeremd maar niet gestopt. Extra aandacht voor bijkomende milieu-investeringen blijft noodzakelijk om de milieukwaliteit duurzaam te verbeteren.

Eind december 2009 keurde de Vlaamse Regering een nieuwe set van indicatoren goed waarmee ze de 20 doelstellingen van het Pact 2020 wil opvolgen. Dit nieuwe toekomstplan voor Vlaanderen weerspiegelt de gezamenlijke visie, strategie en acties op lange termijn van de Vlaamse Regering en de sociale partners. In het MIRA Indicatorrapport 2010 werden verschillende van de Pact 2020-indicatoren opgenomen. Om snel een beeld te kunnen vormen, kregen de meeste indicatoren bovendien een eindbeoordeling aan de hand van een smiley.

Het MIRA Indicatorrapport 2010 is ook in het Engels beschikbaar.

www.environmentflanders.be

Milieurapport.be: de referentie voor milieukennis

Voor een uitgebreide lijst van milieu-indicatoren en achtergrondinformatie bij de toestand van het leefmilieu in Vlaanderen kun je terecht op www.milieurapport.be. Daar kun je ook alle MIRA-publicaties raadplegen, inclusief verschillende onderzoeksrapporten. Deze rapporten zijn de weerslag van wetenschappelijk onderzoek over hiaten in de milieukennis. In 2010 publiceerde MIRA onder meer twee onderzoeksrapporten over de ecologische voetafdruk van Vlaanderen.

Ecologische voetafdruk van Vlaanderen

In opdracht van MIRA berekende Ecolife vzw voor het eerst de ecologische voetafdruk van Vlaanderen voor het jaar 2004. Uit die berekeningen blijkt dat de gemiddelde Vlaming een ecologische voetafdruk heeft van 6,3 gha. De wereldgemiddelde biocapaciteit (de beschikbare oppervlakte landbouwgrond, bosgrond en visgrond) bedraagt 1,8 gha per capita, de Vlaamse biocapaciteit zelfs maar 1,3 gha. Als iedereen zou leven zoals wij, hebben we dus meer dan drie aardbollen nodig.

De onderzoekers analyseerden ook welke producten de grootste voetafdruk hebben. Die resultaten kunnen inzicht bieden in de activiteiten die de ecologische voetafdruk beïnvloeden en in de beleidskeuzes die mogelijk zijn om de voetafdruk van Vlaanderen te verlagen. Een van de vaststellingen is bijvoorbeeld dat ongeveer 90 % van onze consumptie van hernieuwbare materialen steunt op landbouw- en bosgrond in het buitenland. Vlaanderen is dus sterk afhankelijk van andere regio's voor hernieuwbare materialen. Zo blijkt er een grote netto import te zijn van tarwe en soja-producten, gewassen die deels gebruikt worden voor de Vlaamse intensieve veeteelt. Mogelijke pistes om de ecologische voetafdruk van hernieuwbare materialen te verlagen zijn dus o.a. vleesmatiging en een aanpassing van de voederwijze in de veeteelt.

In een vervolgproject berekende VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) de ecologische voetafdruk van huishoudelijke consumptieactiviteiten. Daaruit blijkt dat drie activiteiten samen verant-

woordelijk zijn voor ongeveer vier vijfden van de huishoudelijke voetafdruk: voeding (44%), huisvesting (28%) en personenvervoer (11%).

Een toekomst voor ons milieu?

Eind 2009 publiceerde de Vlaamse Milieumaatschappij het scenariorapport **Milieuverkenning 2030**. De Milieuverkenning 2030 onderzoekt hoe het milieu in Vlaanderen er binnen enkel decennia kan uitzien. Door de impact en snelheid van de klimaatverandering, de eindigheid van de fossiele brandstofvoorraden en de onstabiele energieprijzen staat onze maatschappij voor grote uitdagingen. Een ommezwaai is nodig, maar biedt tegelijk ook interessante investeringsperspectieven. Uit het rapport blijkt duidelijk dat we, om tegen 2050 een duurzame koolstofarme economie te kunnen realiseren, de transitie nu moeten inzetten.

De bedoeling is om beleidsmakers en geïnteresseerde burgers te tonen hoe de milieukwaliteit in Vlaanderen kan evolueren en welke impact het beleid daarop kan hebben. In 2011 werden dan ook extra inspanningen geleverd om de bevindingen van de **Milieuverkenning 2030** ruim te verspreiden aan de hand van artikels en lezingen. Bovendien werd bijkomend studiewerk uitgevoerd om onderzoeksresultaten verder te verdiepen. De Engelse vertaling **Environment Outlook 2030 Flanders** moet zorgen voor de verspreiding van de resultaten bij onze buitenlandse collega's. Meer informatie vind je op www.milieurapport.be.

Over de grenzen heen

Water en lucht houden geen rekening met grenzen. De Vlaamse Milieumaatschappij werkt dan ook samen met tal van organisaties uit Vlaanderen, België en het buitenland om het milieubeleid te optimaliseren en het leefmilieu daadwerkelijk te verbeteren.

Samen sterk

De Vlaamse Milieumaatschappij bundelt haar krachten met tal van organisaties in Vlaanderen: de Vlaamse provincies, steden en gemeenten, de polders en wateringen, het Vlaams agentschap Zorg en Gezondheid, het Vlaams Ministerie van Mobiliteit en Openbare Werken, milieu- en natuurorganisaties, bedrijvenkoepels, enzovoort.

De VMM is voorzitter van het **Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM)**, een samenwerkingsverband tussen de federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot het internationaal milieubeleid. De VMM participeert tevens in de **Intergewestelijke Cel voor het Leefmilieu (IRCEL)**, een samenwerkingsovereenkomst tussen het Brusselse, het Vlaamse en het Waalse Gewest inzake het toezicht op emissies in de lucht en het voorspellen van smog- of ozonepisodes.

Ook in de **Internationale Scheldecommissie** en de **Internationale Maascommissie** neemt de VMM een actieve rol op. Deze internationale riviercommissies hebben op het niveau van de stroomgebiedsdistricten een cruciale rol in het integrale waterbeleid. Zo maakten zij als aanvulling op de individuele plannen van de oeverstaten de overkoepelende stroomgebiedbeheerplannen op. In augustus 2010 organiseerde de VMM op vraag van de Internationale Scheldecommissie een bijeenkomst van alle Europese Riviercommissies in Mechelen.

Belgisch voorzitterschap van de Raad van Europa

Van 1 juli tot en met 31 december 2010 nam België het voorzitterschap van de Raad van Europa op. Het betrof eigenlijk het tweede luik van het eerste 'triovoorzitterschap' met Spanje en Hongarije. Aangezien de zorg om het leefmilieu in België een regionale bevoegdheid is, had ook Vlaanderen een belangrijk aandeel in het vastleggen van de prioriteiten en het bepalen van de agenda. De Vlaamse minister van Leefmilieu zat tijdens het Belgische voorzitterschap de EU-raad Leefmilieu voor. Een van de grootste uitdagingen was de milieu-ministers van de 27 lidstaten op één lijn krijgen tijdens de internationale conferenties tijdens het voorzitterschap, met name de conferentie over biodiversiteit in het Japanse Nagoya eind oktober 2010 en de klimaatconferentie in het Mexicaanse Cancún van 29 november tot 10 december 2010. Op de Informele Raad Leefmilieu van 12 en 13 juli 2010 in Gent werd duurzaam materialenbeheer als topic naar voor geschoven.

Elk beleidsdomein van de Vlaamse overheid was verantwoordelijk voor de organisatie van de evenementen die binnen de eigen inhoudelijke bevoegdheid vallen. Dankzij de inhoudelijke expertise en de jarenlange ervaring met de organisatie van internationale evenementen werd de Vlaamse Milieumaatschappij nauw bij het Europese voorzitterschap betrokken.

De VMM organiseerde vier evenementen: één rond grondwater, een vierdaags evenement rond de economische aspecten van overstromingsrisico's, één rond drinkwater en een driedaags congres rond het Europees milieu-informatiesysteem SEIS (Shared Environmental Information System).

Verder nam de Vlaamse Milieumaatschappij op 2 multilaterale bijeenkomsten in het kader van het Belgische Voorzitterschap van de Raad van Europa de coördinatie tussen de betrokken Europese lidstaten op.

EU Water Framework Directive - CIS Working Group C groundwater

De Vlaamse Milieumaatschappij organiseerde op 6 en 7 oktober 2010 in Brugge de zesmaandelijke vergadering van werkgroep C. Deze werkgroep C maakt deel uit van de Europese 'Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive' met als doel het ondersteunen van de lidstaten bij het evalueren en het aanpassen van de maatregelenprogramma's van de kaderrichtlijn Water. In werkgroep C ligt de focus op het bespreken van de efficiëntie en effectiviteit van de maatregelen en het monitoren van de effecten op vlak van grondwaterbeheer. De werkgroep draagt onder andere bij tot de herziening van de Grondwaterrichtlijn in 2013. In de vergadering in Brugge werd speciale aandacht aan de relatie tussen grondwater en ecosystemen besteed.

EU Water Framework Directive - CIS Working Group F

Van 25 tot en met 27 oktober 2010 organiseerde de Vlaamse Milieumaatschappij in samenwerking met het departement Mobiliteit en Openbare Werken en de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid de Workshop 'Floods and economics: upraising, prioritizing and financing flood risk management measures and instruments'. Werkgroep F - Floods - werd opgezet n.a.v. de omzetting van de nieuwe Overstromingsrichtlijn in 2007. Deze werkgroep weegt de kosten (negatieve effecten) en baten (positieve effecten) van de maatregelen om overstromingsrisico's te beperken af, zodat prioriteiten bepaald kunnen worden. Materiële en niet-materiële - bijvoorbeeld stress en ziekte bij de getroffen bevolking, milieuschade ... - effecten en risico's worden begroot en in euro uitgedrukt. De 'willingness to pay' speelt daarbij een belangrijke rol: hoeveel is men bereid te betalen? De deelnemers wisselden kennis uit over hun methodes, technieken en ervaringen. Verder werd bekeken welke maatregelen de risico's op overstroming kunnen verkleinen en wat de effecten daarvan zijn. Ook puur technische maatregelen zoals het verbreden of verdiepen van waterlopen en de wijze van financiering van de maatregelen - privé of centraal door de overheid gestuurd - kwamen aan bod.

Sharing Environmental Information (SEIS)

Van 29 november tot en met 1 december 2010 organiseerde de Vlaamse Milieumaatschappij in samenwerking met het Europees Milieuagentschap (EMA) een meeting over SEIS, wat staat voor Shared Environment Information System: een milieu-informatiesysteem dat toelaat op een efficiëntere manier milieugegevens uit te wisselen op nationaal, regionaal en Europees vlak. Er werd gebrainstormd over het stroomlijnen van de gegevensuitwisseling op Europees niveau. Met INSPIRE (Infrastructure for Spatial Information in Europe) wordt een geografische standaard voor gegevensuitwisseling in Europa gecreëerd. GMES (Global Monitoring for Environment and Security) wisselt info uit via satelliet. Het samenspel van die drie processen laat toe na te gaan hoe niet-milieuprocessen een meerwaarde kunnen bieden voor milieu-informatie. Met de feedback van de deelnemers werden de volgende stappen van het implementatieplan van SEIS gedefinieerd.

Op dag twee van de conferentie stelde het Europees Milieuagentschap het '**State of the Environment Report**' voor in het Europees Parlement.

Meeting of Endware (European Network of Drinking Water Regulators)

De Vlaamse Milieumaatschappij organiseerde de zesmaandelijke vergadering van Endware, het Europese netwerk voor drinkwaterkwaliteitsregulators, op 6 en 7 december 2010 in Antwerpen. Het hoofdthema van dit netwerk is de Europese Drinkwaterrichtlijn uit 1998, die de kwaliteit van water voor menselijke consumptie uniformiseert voor alle Europese landen. Die Drinkwaterrichtlijn dwingt o.a. controles af en verplicht de rapportering naar de Commissie. Het netwerk functioneert als kennis- en expertise-ontwikkelingsforum waar van elk land de eigen ontwikkelingen, nieuwigheden, studie- en onderzoeksresultaten, vragen en problemen aan bod komen.

Beleidsadvies Europese richtlijnen

De Vlaamse Milieumaatschappij stelt haar ervaring en expertise ten dienste van het internationale beleid voor de toekomst. Zo wordt de VMM betrokken bij de totstandkoming en implementatie van Europese richtlijnen over water en lucht.

Internationale rapportering

De Vlaamse Milieumaatschappij werkt intensief mee aan de opmaak van internationale rapporten door meetresultaten en informatie aan te leveren, onder meer aan de Europese Unie en haar instellingen, zoals Eurostat en het Europees Milieugentschap, de Verenigde Naties en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling. Veel van deze cijfers worden gebruikt voor rapporten bij internationale besprekingen of kunnen op het internet worden geconsulteerd.

De Vlaamse Milieumaatschappij levert veel inspanningen om de evoluties zo goed mogelijk op te volgen, in te schatten en door te vertalen naar de eigen werking. De informatie beschikbaar via het Europees Milieugentschap is daar een mooi voorbeeld van: Eye on Earth met lucht- en zwemwatergegevens, het 'Air Pollution data centre' (EN - NL), het 'Water data centre' (EN - NL) en de rapporten over lucht en water.

Internationale samenwerking en kennisuitwisseling

Als dynamische, grensverleggende organisatie wil de Vlaamse Milieumaatschappij de internationale samenwerking en uitwisseling van kennis stimuleren. We starten Europese en bilaterale projecten op en organiseren uitwisselingen en evenementen met buitenlandse zusterinstellingen.

Zo ontving de Vlaamse Milieumaatschappij in oktober 2010 een Chinese delegatie. De VMM droeg haar expertise uit tijdens de Vlaamse Milieuweek op de Wereldexpo in Shanghai, waar op 28 mei 2010 een seminarie 'Water' op het programma stond. Daarnaast coördineerde de VMM 11 internationale bijeenkomsten, waaronder de vier VMM-evenementen in het kader van het Europese voorzitterschap. Personeelsleden van de VMM gingen 207 keer op buitenlandse zending.

De Vlaamse Milieumaatschappij participeert in heel wat Europese projecten rond milieu. Dankzij de Europese tussenkomst in de financiering kan extra in het milieu geïnvesteerd worden. Bovendien bieden deze samenwerkingsprojecten ideale kansen om kennis uit te wisselen. Hieronder een greep uit enkele VMM-projecten; een volledig overzicht kun je raadplegen op www.vmm.be.

Voor het Europese LIFE+-project ATMOSYS werkt de Vlaamse Milieumaatschappij samen met VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek). ATMOSYS wordt een beleidsondersteunend systeem voor luchtvervuiling in hotspots. De VMM gaat in steden extra metingen naar elementaire koolstof, stikstofoxide en nog een aantal parameters van fijn stof uitvoeren. Daarnaast wordt ook de emissie-inventaris van elementaire koolstof verder uitgewerkt. VITO zal de meetresultaten gebruiken om een model te ontwikkelen waarmee ze de luchtkwaliteit in steden beter kan evalueren. Er was nogal wat vraag naar bijkomende metingen in de steden. Het project is eind 2009 gestart en loopt tot eind 2013.

Het ScaldWIN-project, goedgekeurd onder het Interreg IVB Noordwest-Europa programma, wil de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in het internationale stroomgebiedsdistrict van de Schelde verbeteren. De Vlaamse Milieumaatschappij is 'leadpartner', wat betekent dat ze de volledige projectcoördinatie voor haar rekening neemt. In het project wordt samengewerkt rond het ecologisch herstel, met bijzondere aandacht voor vismigratie, de grensoverschrijdende monitoring en modellering van sedimentenvrachten, de monitoring en modellering van 2 grensoverschrijdende grondwatersystemen, de ontwikkeling van een gemeenschappelijke set van (economische) indicatoren en informatieverspreiding. In 2010 werden twee veldbezoeken in de grensoverschrijdende stroomgebieden van de Molenbeek en van de Marke georganiseerd. ScaldWIN loopt tot eind 2013.

Meer info: www.scaldwin.org/

Het Life+ project WEISS ontwikkelt een instrument dat lidstaten ondersteunt bij het formuleren van maatregelen om een goede waterkwaliteit te bereiken. Tevens is het een instrument dat de geïntegreerde rapportering van diffuse bronnen en puntbronnen mogelijk maakt.

WEISS wordt als prototype voor Vlaanderen ontwikkeld. De methode zal ook toepasbaar zijn in andere regio's en stroomgebieden over heel Europa. Tijdens de projectfase worden extra emissiedata verzameld door de VMM. De metingen van polycyclische aromatische koolwaterstoffen in het afvalwater van RWZI's dragen bij tot de validatie van het systeem. Wetenschappelijk onderzoek brengt twee nieuwe diffuse bronnen beter in kaart.

Het prototype zal aan het einde van het project ter beschikking gesteld worden voor gebruik binnen Europese overheidsinstanties en onderzoeksinstituten.

De Vlaamse Milieumaatschappij is projectcoördinator en werkt ook voor dit project samen met VITO. Het project loopt af in 2012.

Meer info: <http://weiss.vmm.be/>

Overstromingsprojecten met Europese financiering

Door het veranderende klimaat vallen in Noordwest-Europa steeds meer uitzonderlijke hoeveelheden regen op kortere tijd. Deze extreme regenval zorgt ervoor dat velden, wegen, dorpen of zelfs hele delen van steden blank komen te staan. Om beter gewapend te zijn in de strijd tegen dit soort overstromingen, is de Vlaamse Milieumaatschappij ingestapt in 3 Europese samenwerkingsprojecten: ALFA, FRC en WAVE. De drie projecten kunnen rekenen op de steun van Interreg IVB NWE, een belangrijk financieringsinstrument voor de regio's in Europa.

Het ALFA-project heeft tot doel het creëren van nieuwe capaciteit voor wateropslag en -afvoer om de effecten van overstromingen ten gevolge van klimaatveranderingen te verminderen. In het kader van dit project voert de Vlaamse Milieumaatschappij een aantal belangrijke aanpassingen door aan de Kleine Nete tussen Kasterlee en Herentals om de waterberging, het natuurherstel en recreatie te verbeteren. Op 23 en 24 juni 2010 kwamen de Europese projectpartners samen in Hasselt.

Meer info: www.alfa-project.eu

Het doel van het WAVE-project is om klimaatbestendigere watersystemen te ontwikkelen die economische verliezen kunnen beperken en zelfs voorkomen, rekening houdend met de lokale context. De Vlaamse Milieumaatschappij pakt de overstromingsproblematiek in het Denderbekken aan. De Dender is een typische regenrivier: bij hevige neerslag treedt hij buiten zijn oevers, tijdens droge periodes wordt hij een bijna stilstaand water. Om scheepvaart mogelijk te maken, wordt het waterpeil kunstmatig hoog gehouden. Dit leidt tot afwateringsproblemen voor een aantal zijrivieren, zoals de Molenbeek in Zandbergen nabij Geraardsbergen. Om de omwonenden van de Molenbeek beter te beschermen, bouwt de Vlaamse Milieumaatschappij in Zandbergen een wachtbekken.

Tijdens de WAVE-conferentie van 18 november nodigde de VMM haar Europese partners - uit België, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Frankrijk en Nederland - in Gent uit op een conferentie rond adaptatie aan klimaatverandering in Noordwest-Europa.

Meer info: www.waveproject.eu

FloodResilientCity

Het project FRC of FloodResilientCity gaat dieper in op overstromingen in grote steden, waar tevens een enorme druk bestaat op de open ruimte voor woningen. Binnen het kader van dit Interreg-project werken 11 partners initiatieven uit die tot concrete acties moeten leiden in acht steden: Brussel, Leuven, Mainz, Parijs, Orléans, Dublin, Bradford en Nijmegen. Bedoeling is om de stadscentra te wapenen tegen overstromingen.

Voor twee valleigebieden - Woluwe (nabij Brussel) en Dijle (Leuven) - zal de VMM een integrale aanpak voor de overstromingsproblematiek uitwerken. De VMM zal ook instaan voor een kosteneffectiviteitsstudie voor de aanleg van een ondergronds wachtbekken in Woluwe en voor de renovatie van de middeleeuwse kademuren in Leuven.

Eind juni 2010 nodigde de VMM de eigenaars van de kademuren uit op een druk bijgewoonde infosessie. Daarnaast organiseerde de VMM in oktober 2010 een reeks workshops om een groot aantal betrokken stakeholders te laten bijdragen aan de ontwikkeling van een nieuwe visie tegen overstromingen in het stroomgebied van de Woluwe en de Dijle. Het project loopt tot 30 april 2012.

Meer info: www.floodresiliency.eu

Naast de lopende projecten, werden nieuwe projectvoorstellen ingediend onder Interreg IVB, Interreg IVA en Life⁺ met betrekking tot luchtkwaliteit, dioxines en integraal waterbeheer. In de loop van 2011 wordt al dan niet bevestigd of deze projecten kunnen worden opgestart.

Een daadkrachtige organisatie

De Vlaamse Milieumaatschappij zoekt voortdurend naar manieren en middelen om haar slagkracht en efficiëntie te verhogen. Daarvoor investeert ze in de eerste plaats in mensen, want tenslotte maken zij onze klantvriendelijke dienstverlening en de realisatie van onze ambitieuze doelstellingen waar.

Overheid als voorbeeld

De Vlaamse Milieumaatschappij engageert zich om de voorbeeldfunctie van de Vlaamse Overheid mee te vervullen en nam een aantal algemene doelstellingen op in de beheersovereenkomst. Dat houdt in dat elke Vlaamse entiteit aandacht besteedt aan onderlinge samenwerking, kwaliteitsbeleid, aantrekkelijk werkgeverschap, diversiteitsbeleid, duurzaam aankoopbeleid en interne milieuzorg, beheersrapportering, interne controle en het meten van beleidseffecten.

Personeel

De Vlaamse Milieumaatschappij telt ruim 1000 personeelsleden die zich achter de vijf basiswaarden van onze organisatiecultuur scharen: betrouwbaarheid, klantgerichtheid, samenwerking, voortdurend verbeteren en milieusparend gedrag. In combinatie met hun vakkennis levert dat deskundige, gemotiveerde werknemers op die trots zijn op hun werk. De VMM biedt haar medewerkers tijd en ruimte om opleidingen te volgen en zich te ontplooiën. Daarnaast krijgen onze personeelsleden de kans een gezond evenwicht tussen werk- en privéleven te vinden.

Tevreden werknemers

De Vlaamse Milieumaatschappij investeert in haar personeel en dat loont. Dat blijkt uit de resultaten van de personeelspeiling die het Agentschap voor Overheids-personeel in oktober 2010 uitvoerde bij 41 entiteiten van de Vlaamse Overheid, waaronder de Vlaamse Milieumaatschappij. 63% van de personeelsleden nam eraan deel, wat een betrouwbaar resultaat oplevert.

Met een score van 86% op vlak van algemene tevredenheid behoort de VMM tot de koplopers van de Vlaamse overheid: we behalen de zesde plaats op 41 deelnemende entiteiten. 90% van de VMM'ers doet zijn werk graag en 87% vindt zijn werk belangrijk voor de organisatie.

Heel positief is dat meer dan 88% vindt dat de VMM waardevol werk levert voor de samenleving. De sterke samenhang tussen milieusparend gedrag en personeelstevredenheid is trouwens opvallend. Meewerken aan een beter leefmilieu in Vlaanderen is enorm motiverend en bepaalt sterk de identiteit van onze maatschappij.

83% zou de VMM als werkgever aanbevelen bij vrienden en familie. Dat is 1% meer dan het gemiddelde van de Vlaamse Overheid (82%).

De loopbaanmogelijkheden worden net als bij de andere deelnemende agentschappen, het minst positief geëvalueerd. Het VMM-personeel vraagt naar meer kansen op promotie en meer mogelijkheden om intern van functie te veranderen. De balans tussen werk en privéleven zit bij ongeveer 86% van de personeelsleden wel goed. Over het loon is de gemiddelde VMM'er slechts matig tevreden. Die cijfers liggen in de lijn van die van de Vlaamse overheid.

Op basis van deze resultaten wordt in 2011 een actieplan opgesteld om de tevredenheid nog te verhogen of alleszins te behouden.

Feiten en cijfers

Op het einde van 2010 telde de Vlaamse Milieumaatschappij 1066 personeelsleden. Dit cijfer betreft het totale aantal personeelsleden met een arbeidsovereenkomst of een statutaire benoeming. Ieder personeelslid telt voor een eenheid, ongeacht of deze aan- of afwezig is, voltijds of deeltijds werkt, bezoldigd of onbezoldigd is (bijvoorbeeld personeelsleden die met voltijdse loopbaanonderbreking of onbetaald verlof zijn). Het cijfer van de voltijdse equivalenten is een nauwkeurigere indicator van het beschikbare personeelsbestand aangezien de niet-bezoldigde afwezige personeelsleden niet worden meegeteld.

91 statutaire personeelsleden zijn ter beschikking gesteld van Aquafin nv, waar ze meewerken aan de exploitatie van de zuiveringsinfrastructuur.

Diversiteit op de werkvloer

De Vlaamse Milieumaatschappij onderschrijft het actieplan Gelijke kansen en Diversiteit van de Vlaamse overheid dat streeft naar een hogere vertegenwoordiging van kansengroepen in het eigen personeel. Bij aanwerving zijn de kwaliteiten van kandidaten belangrijker dan hun leeftijd, geslacht, etnische afkomst, handicap of nationaliteit. Om het gevaar van stigmatisering te vermijden, kiest de VMM voor een vrijwillige registratie van de kansengroepen.

- Aantal personeelsleden van allochtone origine: 18
- Aantal personeelsleden met een arbeidshandicap: 16

Kwaliteitsvolle dienstverlening

Voor de uitvoering van de talrijke opdrachten en taken van de VMM zijn de interne ondersteunende diensten op vlak van kennisbeheer, organisatie- en procesontwikkeling, juridische advisering en ondersteuning, financieel beheer, facilitair beheer, personeelsbeheer, ICT en interne communicatie onontbeerlijk.

In 2010 heeft de VMM grondig werk gemaakt van risico-beheersing in het project bedrijfscontinuïteitsmanagement (BCM). De VMM focust daarbij vooral op de meest kritieke bedrijfsprocessen, met name die processen die de kernactiviteiten van de VMM vormen en die het meeste risico op reputatieschade, uitvallen van de dienstverlening of financiële gevolgen inhouden. Het gaat onder meer over het communiceren over de gemeten en voorspelde luchtkwaliteit, de besturing van de elektromechanische installaties (pompen, stuwen) langs onbevaarbare waterlopen, de overstromingsvoorspelling, de calamiteitenwerking, de bereikbaarheid van de helpdesk en de website, het woordvoerderschap en de interne communicatie. Voor al deze processen werden continuïteitsplannen en herstelprocedures opgesteld.

Personeelsbezetting op 31 december 2010

Personeelsleden		Totaal	Man	Vrouw	< 34j	35-44j	45-54j	55-60j	61j	62j	63j	64j	> 65j
Personeelsaantal (in personen)	Statutair	869	512	357	174	250	284	139	9	9	3	1	0
	Contractueel	197	94	103	82	46	52	12	2	1	0	2	0
Personeelscapaciteit (in bruto VTE)	Statutair	782,95	476,34	306,61	161,67	223,65	256,72	121,90	8,30	8,20	2	0,50	0
	Contractueel	172,49	92,10	80,39	76,19	39,76	43,81	9,22	2	0,50	0	1	0

Personeelsleden	Kwalificatie (niveau)				Statuut	
	A	B	C	D	Statutair	Contractueel
Personeelsaantal (in personen)	348	146	238	334	869	197
Personeelscapaciteit (in bruto VTE)	319,29	132,98	212,86	290,29	782,95	172,49

A = universitair onderwijs of hoger onderwijs lange type

B = hoger onderwijs korte type

C = hoger secundair onderwijs

D = lager secundair onderwijs of lager onderwijs

Klachtenmanagement

De Vlaamse Milieumaatschappij laat elk jaar systematisch alle klachten registreren en analyseren. Zo kunnen problemen opgespoord en de dienstverlening verbeterd worden.

In de loop van 2010 ontving de klachtencoördinator van de VMM 12 klachten. 10 hiervan werden ontvankelijk verklaard. Slechts 5 klachten waren deels gegrond, 5 werden ongegrond verklaard.

De klachten beperken zich voornamelijk tot vragen over de bovengemeentelijke forfaitaire heffing voor gezinnen met een eigen waterwinning. In de meeste dossiers was de heffingsplichtige vergeten mee te delen dat de eigen waterwinning buiten gebruik was gesteld. Een andere terugkerende klacht handelt over de verwarring tussen de gemeentelijke saneringsbijdrage die betaald wordt aan de drinkwatermaatschappij enerzijds en de (boven-gemeentelijke) forfaitaire heffing voor wie een eigen waterwinning heeft anderzijds.

Als reactie op de aanbevelingen van de ombudsdienst sloot de VMM ook in 2010 een samenwerkingsprotocol met de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk af. Dit protocol vermeldt dat de drinkwatermaatschappijen hun abonnees moeten informeren over de samenstelling van de saneringsbijdrage of de saneringsvergoeding. Er wordt aanbevolen om op de factuur duidelijk aan te geven of de abonnee in kwestie is vrijgesteld of van de sociale correcties geniet. Om de heffing op waterverbruik uit eigen waterwinning te verduidelijken, stelt de VMM een informatiefolder ter beschikking.

De klachtenrapportage 2010 kan geraadpleegd worden op www.vmm.be.

Interne milieuzorg

De Vlaamse Milieumaatschappij wil natuurlijk het goede voorbeeld geven en moedigt milieusparend gedrag bij haar medewerkers aan. Via een werkgroep Intern Leefmilieu voert de Vlaamse Milieumaatschappij actie

op verschillende terreinen: afvalbeheer, energie- en waterverbruik, mobiliteit, duurzaam aankoopbeleid, duurzame huisvesting ... Zo promoot de VMM duurzame mobiliteit onder andere aan de hand van een fietsvergoeding, gratis openbaar vervoer en het ter beschikking stellen van dienstfietsen.

Sinds 2010 prijkt onderaan de VMM-website het logo 'Groene Webhosting'. Daarmee wil de VMM haar inspanningen inzake milieuzorg op ICT-vlak in de kijker zetten.

Als VMM willen we immers de negatieve impact van ICT op het milieu zo veel mogelijk beperken. Daarom kiezen we voor de energiezuinigste ICT-infrastructuur (printers, servers, enz.) en maken we gebruik van groene stroom. De VMM was trouwens het eerste Vlaamse overheidsagentschap met een groen datacenter.

Nieuw boekhoudsysteem

In 2010 heeft de Vlaamse Milieumaatschappij een algemene offerteaanvraag voor de levering en implementatie van de software voor een nieuw financieel systeem uitgeschreven. Dit nieuwe systeem is sinds 1 januari 2011 operationeel.

Nieuw in dit boekhoudsysteem is het gebruik van interne aanvragen. Aanvragen dienen om op eenvoudige wijze via een webinterface en een georganiseerd proces (goedkeuringsproces, vaste productenlijst, ...) decentrale aankoopbehoeften bij een beperkte groep inkopers te centraliseren. Eveneens nieuw is dat de gebruikers dankzij een documentbeheersysteem tijdens het elektronische goedkeuringsproces (van aanvragen, bestelbons en facturen) alle gekoppelde documenten kunnen raadplegen. Het rondsturen van papieren documenten zal nagenoeg volledig tot het verleden behoren: alweer een voorbeeld van efficiëntie- en milieuwinst.

Bouw nieuw kantoor- en laboratoriumgebouw in Gent

Op 17 november 2010 ondertekende de minister bevoegd voor Leefmilieu namens de Vlaamse Milieumaatschappij het huurcontract van een duurzaam en functioneel gebouw met laboratorium- en kantoorfaciliteiten dat op maat van de VMM zal worden uitgerust. Het gebouw zal worden opgericht op de strategisch gelegen site The Loop in Gent tussen de Flanders Expo-gebouwen en de R4.

De VMM wil haar kantoren en haar laboratoriumgebonden activiteiten in de provincie Oost-Vlaanderen immers centraliseren. Dit moet dringend gebeuren omdat de bestaande laboratoriumlocatie in Gent op vraag van de eigenaar in 2011 ontruimd moet worden.

Begin januari 2011 werd gestart met de bouw; de ingebruikneming is voorzien tegen december 2011.

VMM neemt haar intrek in VAC Leuven

Sinds januari 2011 is de buitendienst van de Vlaamse Milieumaatschappij in Leuven gehuisvest in het nieuwe Vlaams Administratief Centrum Leuven (VAC). Dit nieuwe gebouw is het meest duurzame gebouw van de Vlaamse overheid. Naast de VMM vinden er nog 25 andere Vlaamse overheidsdiensten een nieuw onderkomen. De duurzame aanpak weerspiegelt zich in verschillende aspecten. Het gebouw werd met duurzame en energiebesparende technieken gebouwd. De ligging vlakbij het station moedigt bovendien duurzaam woonwerkverkeer aan.

Voor de VMM is het samenbrengen van verschillende VMM-vestigingen in één gebouw een goede zaak voor de efficiëntie en de verhoogde samenwerking tussen de verschillende afdelingen.

Nieuw adres Vlaamse Milieumaatschappij, Buitendienst Demer, Dijle en Maas: VAC Leuven, Diestsepoort 6 bus 73, 3000 Leuven.

Financiële overzichten

Rekeningen 2010

Bij decreet van 7 mei 2004 (BS 11 juni 2004), in werking getreden door een besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2006, ontstond op 1 april 2006 de nieuwe rechtspersoon IVA VMM, rechtsopvolger van de VOI VMM en van de vroegere afdeling Water van het departement Leefmilieu en Infrastructuur van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Het IVA VMM is onderworpen aan de regels opgelegd door de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut. Dit verplicht het agentschap jaarlijks volgende rekeningen voor te leggen:

- **Uitvoeringsrekening van de begroting:** de indeling van de begroting is conform de normen van het Europees Systeem van Rekeningen 2010 (ESR 2010 - voorheen ESR 1995) van de uitgaven en de ontvangsten van de overheid. Het verschil tussen de aangerekende ontvangsten en uitgaven - inclusief alle vaststaande rechten en verplichtingen - vormt het begrotingsresultaat van het jaar.
- **Balans en resultatenrekening met toelichting:** de boekhouding wordt gevoerd conform de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 mei 1997 betreffende een geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering voor de Vlaamse Openbare Instellingen. De benaming en de interpretatie van de rekeningen zoals vastgesteld door dit besluit wijkt op een aantal punten af van het genormaliseerd rekeningstelsel (MAR).

De balans en de resultatenrekening zijn integraal opgenomen. De uitvoeringsrekening van de begroting op 31 december 2010 is beknopt weergegeven.

Uitvoeringsrekening Begroting

De Vlaamse Milieumaatschappij verwerft haar middelen grotendeels via de dotaties voorzien op de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap (programma's LC, CG, DD en GD) en via de dotaties op de Minafondsbegroting.

Door de overheveling van de afdeling Water naar de VMM op 1 april 2006 zijn er een aantal dotaties voor operationeel beheer van watersystemen bijgekomen. Het bedrag van de bestaande algemene werkings- en investeringsdotaties is eveneens beduidend toegenomen.

De totale ontvangsten aangerekend op de begroting van de VMM voor het begrotingsjaar 2010 bedragen 266,460 miljoen euro. De aangerekende uitgaven belopen 251,414 miljoen euro. Dit resulteert in een positief begrotingsaldo van 15,046 miljoen euro op 31 december 2010.

De totale uitgaven en ontvangsten zijn in 2010 meer dan verdubbeld tegenover 2009. Dit is uitsluitend te wijten aan de verkooptransactie van 18 rioolwaterzuiveringsinstallaties aan Aquafin voor 143,563 miljoen euro en de integrale doorstorting ervan aan het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Het gecumuleerd begrotingsaldo is met 2,516 miljoen euro gedaald ten opzichte van 2009 voornamelijk wegens de vertraging in de doorstorting van de verschillende investeringsdotaties.

Het positief gecumuleerd begrotingsaldo van 15,046 miljoen euro op 31 december 2010 is samengesteld als volgt:

- een positief saldo op de werkingsmiddelen van 0,726 miljoen euro. Dit saldo is hoofdzakelijk gerealiseerd op de algemene werkingsdotatie LB0 LC138 4141. Dit komt omdat deze dotatie volledig uitbetaald wordt, ongeacht de uitvoeringsgraad. Dit gebeurt in periodieke schijven op basis van het dotatiebesluit. Alle andere werkingsdotaties worden door de VMM geprefinancierd en teruggevorderd aan de hand van bewezen uitgaven.
- een tekort van 1,130 miljoen euro op de investeringsdotatie LB0 LC147 6141 voor de investeringen in meetnetten en in de milieudatabank, een overschot van 1,414 miljoen euro op de investeringsdotatie LB0 LC149 6141 voor duurzame roerende en onroerende goederen en een tekort van 3,527 miljoen euro op de investeringsdotatie LB0 LC152 6141 voor operationeel waterbeheer. Investeringsdotaties worden eveneens geprefinancierd, maar

het BVR van 21 mei 1997 laat niet toe om teruggevorderde investeringssubsidies of -toelagen als opbrengst in de begroting te boeken zolang ze niet werkelijk op de rekening zijn ontvangen. Door de vertraging in de terugbetaling worden negatieve of positieve saldi mogelijk.

- het overgedragen, niet aangewend gecumuleerd begrotingssaldo 2009 ten bedrage van 17,562 miljoen euro.

Onderstaande tabel geeft schematisch de soorten uitgaven met de eraan gekoppelde ontvangsten weer.

ONTVANGSTEN		EUR	UITGAVEN		EUR
		31.12.2010			31.12.2010
Werkingsdotatie LB0 LC138 4141		78.995.000	Werkingskosten		91.074.087
Eigen ontvangsten		765.279			
EU-instellingen		316.345			
Dotatie Administratie Gezondheidszorg		436.679			
GE0 GD334 4142					
Dotatie provisie CFO-vergoeding		9.187			
CB0 CG009 4140					
Werkingsdotatie operationeel beheer watersystemen LB0 LC140 4141		11.253.490			
Dotatie Administratie Buitenlands Beleid		24.500			
DB0 DD025 3550					
Dotatie Minafonds artikel LBC LC036 41 40		112.082	Sociale vrijstellingen en moratoriumintresten i.v.m. milieuheffingen afvalwater- en grondwater		112.082
Investeringssubsidies LB0 LC147 6141		1.501.594	Investeringen meetnetten		2.631.706
Investeringsdotatie LB0 LC149 6141		3.218.912	Andere investeringen in duurzame roerende en onroerende goederen		1.853.426
Eigen ontvangsten		48.667	Investeringen operationeel beheer watersystemen		10.800.263
Investeringsdotatie operationeel beheer watersystemen LB0 LC152 6141		7.273.605	Subsidies aan polders en watering		493.624
Dotatie voor subsidies aan polders en watering		493.624	ter verbetering onbevaarbare waterlopen		
Dotatie voor subsidies aan drinkwatermaatschappijen en openbare besturen LBC LC053 6141		134.952	Subsidies aan drinkwatermaatschappijen en openbare besturen		134.952
Terugstorting lasten leningen door de hogere overheid		168.603	Lasten leningen		168.603
Opbrengst vervreemding 18 RWZI's		143.562.740	Doorstorting naar MVG van opbrengst 18 RWZI's		143.562.740
Ontvangsten toegewezen aan het Fonds voor de Waterhuishouding		240.537	Spijziging van het Fonds voor de Waterhuishouding		240.537
Aanwending van het Fonds voor de Waterhuishouding		341.753	Investeringen ten laste van het Fonds voor de Waterhuishouding		341.753
Aanwending van het Fonds voor het Grondwaterbeheer		0	Investeringen ten laste van het Fonds voor het Grondwaterbeheer		0
Overgedragen begrotingssaldo 2009		17.562.091	Over te dragen begrotingssaldo 2010		15.045.867
		266.459.640			266.459.640

Balans

		EUR	EUR
		31.12.2010	31.12.2009
ACTIVA			
VASTE ACTIVA		325.735.803	360.410.604
II. IMMATERIELE VASTE ACTIVA	21	7.774.175	6.503.921
Software	214	7.774.175	6.503.921
III. MATERIELE VASTE ACTIVA	22/27	317.898.678	353.843.208
Terreinen en gebouwen	220-223	121.950.696	116.579.290
Werken van burgerlijke bouwkunde	224-229	54.956.705	57.206.544
Installaties, machines en uitrusting	23	18.228.064	17.227.070
Meubilair en materieel	24	3.655.641	3.466.989
Rollend materieel	240	1.594.343	1.624.897
Varend materieel	241	13.221	6.021
Informatica en telematica	243	1.813.056	1.581.400
Kantoormeubilair	244	235.021	254.671
Andere materiële vaste activa	26	106.319.992	147.754.413
Terreinen exploitatie	260	14.270.672	15.708.871
Installaties waterzuivering	261	92.049.320	132.045.542
Vaste activa in aanbouw en vooruitbetalingen	27	12.787.580	11.608.902
Vaste activa in aanbouw	270	12.787.580	11.608.902
IV. FINANCIËLE VASTE ACTIVA	28	62.950	63.475
Aandelen	284	4.670	4.670
Borgtochten in contanten	288	58.280	58.805
VLOTTENDE ACTIVA		43.210.728	45.987.950
V. VORDERINGEN OP MEER DAN EEN JAAR	29	63.544	202.133
Overige vorderingen i.v.m. leningen	291	63.544	202.133
VI. VOORRADEN	3	37.705	34.608
Hulpstoffen	31	37.705	34.608
VII. VORDERINGEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR	40/41	42.886.617	45.057.194
Handelsvorderingen	40	158.767	218.775
Overige vorderingen	41	42.727.850	44.838.419
Te ontvangen werkingsdotaties	4130	27.506.276	31.686.228
Te ontvangen kapitaalsubsidies	4133	15.221.574	13.091.347
Diverse vorderingen	416	0	60.845
VIII. GELDBELEGGINGEN	50/54	0	0
IX. LIQUIDE MIDDELEN	55/59	817	259.194
Banken	55	395	394
Kassen	57	422	322
Rekeningen CFO	59	0	258.478
X. OVERLOPENDE REKENINGEN	490/491/495	222.045	434.821
Over te dragen kosten	490	222.045	434.821
TOTAAL DER ACTIVA		368.946.531	406.398.554
PASSIVA			
EIGEN VERMOGEN		353.828.984	389.470.285
I. KAPITAAL	10	495.787	495.787
III. HERWAARDERINGSMEERWAARDEN	12	3.091.111	901.727
IV. RESERVES	13	4.260.308	4.361.524
Onbeschikbare reserves	131	4.260.308	4.361.524
V. OVERGEDRAGEN NETTO RESULTAAT	14	-64.842.305	-65.205.688
VI. DOTATIES, SUBSIDIES, TOELAGEN EN SOORTGELIJKE	15	410.824.083	448.916.935
VREEMD VERMOGEN		15.117.547	16.928.269
VII. VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN	16	0	0
Overige risico's en kosten	163	0	0
VIII. SCHULDEN OP MEER DAN EEN JAAR	17	64.387	202.976
Kredietinstellingen	173	63.544	202.133
Overige - ontvangen borgen	178	843	843
IX. SCHULDEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR	42/48	15.052.440	16.713.044
Tijdens boekjaar vervallende schulden > 1 jaar	420/429	138.589	220.861
Financiële schulden kredietinstellingen (CFO)	430/433	370.862	0
Handelsschulden - gewone crediteuren	44	7.627.199	9.527.580
Schulden belastingen en bezoldigingen	45	6.915.790	6.964.603
Overige schulden	47/48	0	0
X. OVERLOPENDE REKENINGEN	492-493-496	720	12.249
Toe te rekenen kosten	492	0	11.453
Over te dragen opbrengsten	493	720	796
Wachtrekening	499	0	0
TOTAAL DER PASSIVA		368.946.531	406.398.554

Resultatenrekening

	CODES	EUR 31.12.2010	EUR 31.12.2009
OPERATIONELE OPBRENGSTEN			
	70/74	145.413.168	132.268.217
Lopende opbrengsten	70	620.464	627.586
Inkomens- en kapitaaloverdrachten	73	143.668.395	130.248.868
Andere operationele opbrengsten	74	1.124.309	1.391.763
OPERATIONELE KOSTEN			
	60/64	266.149.850	128.460.382
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	7.754.705	7.839.473
Diensten en diverse goederen	61	24.995.279	25.784.737
Personeelskosten	62	57.165.959	56.366.307
Afschr. en waardevermin. op immat. - en materiële vaste activa	630	30.301.192	35.910.002
Voorzieningen	633/637	0	0
Inkomensoverdrachten	640	145.720.160	2.353.823
Andere operationele kosten	641/649	212.555	206.040
OPERATIONEEL RESULTAAT		-120.736.682	3.807.835
FINANCIËLE OPBRENGSTEN			
	75	18	633
Opbrengsten uit vlottende activa	751	0	1
Gerealiseerde wisselopbrengsten	754	18	632
Andere financiële opbrengsten	756/759	0	0
FINANCIËLE KOSTEN			
	65	37.931	36.381
Kosten van schulden	650	8.586	16.770
Gerealiseerde wisselverliezen	654	3.011	954
Bankkosten	657	120	34
Verwijlintresten	658	26.214	18.623
FINANCIËEL RESULTAAT		-37.913	-35.748
UITZONDERLIJKE OPBRENGSTEN			
	76	121.244.704	145.859
Meerwaarden op de realisatie van vaste activa	763	121.244.704	145.859
UITZONDERLIJKE KOSTEN			
	66	207.941	152.524
Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, immateriële en materiële vaste activa	660	207.941	48.377
Minderwaarden op realisatie van vaste activa	663	0	103.940
Andere uitzonderlijke kosten	664/669	0	207
UITZONDERLIJK RESULTAAT		121.036.763	-6.665
NETTO RESULTAAT VAN HET JAAR		262.168	3.765.422

Hierna volgt een korte bespreking van de voornaamste evoluties in 2010 ten opzichte van 2009 zoals die in de balans en resultatenrekening tot uiting komen.

ACTIVA

II. Immateriële vaste activa

De rubriek 'Immateriële vaste activa' is in 2010 netto met 1,270 miljoen euro toegenomen. Dit is voornamelijk te wijten aan belangrijke softwareontwikkelingen voor de operationele bekkenmodellen (OBM), voor grondwatermodellering en verschillende analyse- en implementatieopdrachten voor de meetnettensoftware en AWIS.

III. Materiële vaste activa

De maatschappelijke zetel van de VMM is gevestigd in een geklasseerd monument: het kasteel Osbroek, gelegen in de A. Van de Maelestraat 96 te Erembodegem. Het kasteel wordt als kantoorruimte gebruikt. In 2009 en 2010 is het kasteelgebouw grondig gerenoveerd, zowel het dak en de gevel, als inrichtingswerken.

Omdat het gebouw toen in de steigers stond, is de vierjaarlijkse herschatting niet doorgegaan op 31/12/2009, maar is dit verdaagd naar 31/12/2010, na afronding van de werken. De venale waarde van het domein werd op die datum door een beëdigd schatter bepaald op 2,080 miljoen euro. De aanpassing van de boekwaarde (1,021 miljoen euro) werd opgenomen onder de herwaarderingsmeerwaarden.

De VMM heeft op 31/12/2010 ook het kantoorgebouw te Hasselt laten herschatten. In dit kantoorgebouw dat tot het eigen patrimonium van de VMM behoort, zijn in de loop van 2008 en 2009 renovatiewerken uitgevoerd. De venale waarde van het gebouw werd na de werken geschat op 1,630 miljoen euro. De aanpassing van de boekwaarde (1,168 miljoen euro) werd opgenomen onder de herwaarderingsmeerwaarden.

De daling van de rubriek 'Materiële vaste activa' met 35,945 miljoen euro is te wijten aan de daling van de subrubriek 'Andere materiele vaste activa'.

Daaronder vinden we de waterzuiveringsinfrastructuur terug. Doordat de Vlaamse Milieumaatschappij sedert 1991 geen nieuwe waterzuiveringsinfrastructuur meer bouwt, zijn de enige bewegingen in de balans de waardevermindering door de jaarlijkse afschrijvingen, de buitengebruikstellingen en de verkopen. De daling op deze subrubriek bedraagt 41,434 miljoen euro. Iets meer dan de helft van deze daling (22,380 miljoen euro) heeft te maken met het afboeken van de balanswaarde van de 18 verkochte installaties aan Aquafin, de rest is te wijten aan afschrijvingen.

In 2010 werden, net als in 2009, de reeds gedane uitgaven voor niet-opgeleverde werken burgerlijke bouwkunde van de afdeling Operationeel Waterbeheer op balansdatum naar de subrubriek 'Vaste activa in aanbouw' overgeboekt. Door de lange voorbereiding en bouwduur van deze werken (stuwen, wachtbekkens e.d.) is dit nodig om tot een correct beeld in de balans te komen. Deze subrubriek is voornamelijk samengesteld uit facturen voor volgende investeringsprojecten:

- de aanleg van een wachtbekken op de Jeker te Lauw;
- de aanleg van een wachtbekken op de Marke te Herne en de aanleg van een molen-bypass te Galmaarden;
- de herinrichting van de Poperingevaart te Poperinge;
- de aanleg van een gecontroleerd overstromingsgebied op de Velpe te Halen;
- de herinrichting van de Grote Gete aan de Sint-Helenavest te Tienen;
- bouwen van 2 recreatieve verbindingen aan de Kleine Nete te Herentals;

V. Vorderingen op meer dan één jaar

Deze rubriek omvat de van de overheid op termijn te ontvangen toelagen ter dekking van de openstaande schulden op meer dan 1 jaar (cf. Rubrieken VIII en IX van

het passief). De vorderingen die binnen het jaar - dus in 2011 - ontvangen zullen worden, worden overgeboekt naar vorderingen op ten hoogste één jaar. Door deze boeking verminderden de vorderingen op meer dan één jaar met 0,139 miljoen euro.

VI. Voorraden

Dit betreft het magazijn van de onderhoudsdienst in Oostende waar een beperkte stock van het meest courante materiaal voor het onderhoud van de wagens en de monsternametoestellen aanwezig is.

VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar

De vorderingen op ten hoogste één jaar namen af met 2,171 miljoen euro ten opzichte van 2009. Het op 31 december 2010 uitstaande bedrag aan te ontvangen werkingsdotaties ten opzichte van 31 december 2009 is sterker gedaald (-4,180 miljoen euro) dan de stijging van de aangevraagde, nog niet ontvangen investeringsdotaties 2008, 2009 en 2010 (+2,130 miljoen euro). De te ontvangen investeringsdotaties mogen niet in de uitvoeringsrekening van de begroting worden opgenomen, maar zijn vanaf 2009 wel in de balans opgenomen in de subrubriek 'Te ontvangen kapitaalsubsidies'.

De vordering in verband met leningen die binnen het jaar 2011 vervallen (zie vorderingen op meer dan één jaar) is gedaald tot 0,139 miljoen euro.

VIII. Geldbeleggingen

Conform het besluit van de Vlaamse Regering van 22 september 1993 wordt het thesauriebeheer van de Vlaamse Openbare Instellingen centraal beheerd door de afdeling Financieel Management van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse Milieumaatschappij heeft dus geen eigen geldbeleggingen, maar ontvangt of betaalt een marktconforme vergoeding op een theoretische kaspositie.

In 2010 werd door de afdeling Financieel Management voor de laatste maal een vergoeding betaald voor het goed financieel beheer voor het werkingsjaar 2009.

IX. Liquide middelen

De geconsolideerde kaspositie van de Vlaamse Milieumaatschappij op 31 december 2010 bij het Centraal Financieringsorgaan (CFO) was negatief (-0,371 miljoen euro). Deze negatieve kaspositie is overgeboekt naar de schulden op korte termijn (rubriek 430/433 van het passief).

X. Overlopende rekeningen van het actief

Het betreft hier voornamelijk over te dragen kosten, namelijk facturen met factuurdatum in 2010 waarvan de prestatie slaat op 2011, bijvoorbeeld huur- en onderhoudscontracten. Begrotingstechnisch worden deze uitgaven aangerekend in het jaar 2010, boekhoudkundig in het jaar 2011.

PASSIVA

IV. Reserves

De VMM beschikt over 2 begrotingsfondsen: het Fonds voor het Grondwaterbeheer en het Fonds voor de Waterhuishouding.

Naar aanleiding van de consolidatie van de ESR-begrotingsrapporteringen en de proefbalansen van de IVA's en de EVA's met het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, is vanaf 2008 door Financiën en Begroting (IVA Centrale Accounting) een uniforme boekingswijze voor het verwerken van de inkomsten en aanwending van fondsen opgelegd.

De laatste instructies van het IVA Centrale Accounting (per schrijven van 22 september 2008) bepalen dat reservefondsmutaties moeten verwerkt worden via de resultaatverwerking en onbeschikbare reserves - ongeacht of er al dan niet een te bestemmen winstsaldo is.

Het Fonds voor de Waterhuishouding werd gespijsd met 0,241 miljoen euro en 0,342 miljoen euro werd onttrokken voor investeringen. Op het Fonds voor het Grondwaterbeheer werd in 2010 geen enkele transactie genoteerd.

V. Overgedragen resultaat

Het overgedragen verlies is ten opzichte van 2009 gedaald van 65,206 naar 64,842 miljoen euro. Dit is te danken aan het positief resultaat van het boekjaar 2010 (0,262 miljoen euro) plus en minus de onttrekkingen (0,342 miljoen euro) en toevoegingen (0,241 miljoen euro) aan de onbeschikbare reserves. Dit resultaat wordt verder besproken bij de resultatenrekening.

VI. Toelagen

Conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 mei 1997 worden de toelagen in gelijke mate afgeschreven als de aankoopprijs van de activa die ermee gefinancierd worden.

De afname van de investeringstoelagen in de balans met 38,093 miljoen euro is als volgt samengesteld:

	Miljoen EUR
Afgeschreven toelagen in 2010	-30.256
Afgeschreven n.a.v. verkoop 18 RWZI's	-22.380
Gevorderde toelagen in 2010 LB0 LC147 6141 meetnetten	+1.477
Gevorderde toelagen in 2010 LB0 LC149 6141 algemeen	+1.853
Gevorderde toelagen in 2010 LB0 LC152 6141 operationeel beheer watersystemen	+10.815
Ontvangen toelagen in 2010 opleveringen operationeel beheer (*)	+0,398
Totaal	-38.093

(*) Investerings die op de begroting van het departement LNE werden vastgelegd (vóór 1 april 2006) werden in 2010 nog op deze vastlegging geordonnanceerd. De installaties komen zo, na oplevering en ingebruikname, zonder pecuniaire tegenprestatie op de balans van de Vlaamse Milieumaatschappij. Deze financieringsbron wordt als toelage beschouwd.

VIII. Schulden op meer dan één jaar

Deze rubriek daalt jaarlijks, door de overboeking op afsluitdatum naar schulden op ten hoogste één jaar (0,139 miljoen euro). Zie ook rubriek 'V. Vorderingen op meer dan één jaar' van het actief.

De leningen die op 31 december 2010 nog op de balans van de Vlaamse Milieumaatschappij staan, zijn enkel nog de zogenaamde 'gewestleningen' waarvan de aflossing en intrestlasten betaald worden door de federale overheid. Op 31 december 2010 gaat het om 12 leningen waarvan de langst lopende in 2013 zal afgelost zijn.

IX. Schulden op ten hoogste één jaar

De gewone handelsschulden namen in 2010 af met 1,900 miljoen euro, in tegenstelling tot de stijging in de voorgaande jaren. Dit is aannemelijk omdat de gesplitste ordonnanceringskredieten en de inkomende facturen na de integratie van de afdeling Operationeel Waterbeheer vanaf 2006 stilaan hun niveau hebben bereikt.

Naar aanleiding van de opmerkingen van het IVA Centrale Accounting op de rekeningen Vlaamse Milieumaatschappij 2006, wordt sedert 2007 de correcte toerekening aan de periode van de weddes van december niet meer via de 'Overlopende rekeningen van het passief' geboekt, maar via deze rubriek 'Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten'. Deze schulden wegens bezoldigingen daalden met 0,049 miljoen euro, ondanks de hogere loonlast t.o.v. 2009, dankzij een daling van de RSZ-schuld.

X. Overlopende rekeningen van het passief

Dit betreft in 2010 enkel over te dragen huuropbrengsten.

RESULTATENREKENING

Operationeel resultaat

De operationele opbrengsten (70/74) zijn grotendeels samengesteld uit de werkingsdotatie vanuit LB0 LC138 4141 (78,995 miljoen EUR) en de in resultaat name van ontvangen investeringstoelagen (52,637 miljoen euro) die de Vlaamse Milieumaatschappij in gelijke mate afschrijft als de activa die ermee gefinancierd worden. Dit bedrag is aanzienlijk hoger in 2010 omdat toelagen ook in resultaat genomen worden voor de netto boekwaarde

wanneer de activa worden verkocht of buiten gebruik gesteld. In 2010 is de verkoop gerealiseerd van 18 rioolwaterzuiveringsinstallaties aan Aquafin NV.

De andere operationele opbrengsten betreffen in hoofdzaak de tussenkomst van derden in personeelskosten (gedetacheerden, eerste werkervaring...), inkomsten van Europese projecten en recuperatie van kosten van heffingsplichtigen.

De inkomsten van de verkoop van de 18 rioolwaterzuiveringsinstallaties aan Aquafin NV ten bedrage van 143,563 miljoen EUR werden door de VMM integraal doorgestort aan het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Op voorstel van het Vlaams Ministerie van Financiën en Begroting diende deze uitgave geboekt te worden als een inkomensoverdracht aan de eigen institutionele overheid (ESR 4140). Bijgevolg dient dit ook in de boekhouding geboekt te worden onder de operationele kosten (640 rubriek "inkomensoverdrachten") zodat dit bedrag volledig ten laste van het operationeel resultaat komt. Het operationeel resultaat is daardoor in 2010 sterk rood gekleurd: -120,737 miljoen EUR.

Financieel resultaat

Bij de financiële kosten daalden de intresten op gewaarborgde gewestleningen tot 0,009 miljoen euro, dit ingevolge de verdere aflossing. De vergoeding die de Vlaamse Milieumaatschappij ontvangt voor de betaling van deze intresten, moet volgens het opgelegde boekhoudplan geboekt worden onder de rubriek 'inkomens- en kapitaaloverdrachten' van het operationeel resultaat.

Aangezien de Vlaamse Milieumaatschappij zelf geen geldbeleggingen aanhoudt en de CFO-intresten op advies van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening als een dotatieontvangst geboekt moeten worden, is het financieel resultaat van de Vlaamse Milieumaatschappij per definitie negatief. In 2010 werd de vergoeding voor 'goed financieel beheer 2009' toegekend en ontvangen, maar deze dient als dotatie ontvangst (operationeel resultaat) geboekt te worden.

Uitzonderlijk resultaat

De meerwaarde van de verkoop van de 18 rioolwaterzuiveringsinstallaties komt volledig ten goede van het uitzonderlijk resultaat (763 rubriek 'meerwaarden op realisatie van vaste activa'). Aangezien de meerwaarde (121,183 miljoen EUR) aanzienlijk is, geeft dit een zeer hoog uitzonderlijk resultaat (121,244 miljoen EUR) in 2010 en brengt dit het sterk negatief operationeel resultaat (zie hoger) in evenwicht.

Globaal is deze verkoopstransactie neutraal, zowel in het begrotingsresultaat (143,563 miljoen euro zowel ontvangst als uitgave) als in de resultatenrekening (+22,380 miljoen euro in resultaat name van dotaties +121,183 miljoen euro gerealiseerde meerwaarde - 143,563 miljoen euro inkomensoverdrachten).

Meer weten?

Mocht u nog vragen hebben, aarzel dan niet de VMM te contacteren. Meer informatie vindt u op onze website, www.vmm.be

Specifieke vragen kunt u stellen aan het Infoloket, info@vmm.be, tel. 053 72 64 45.

